IX. évfolyam. Arad, 1894. Október 9. Kedd. 233-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG: az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint. Kéziratokat nem adunk vissza.
Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, ½ évre 6 frt, ¼ évre 3 frt. 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, ½ évre 7 frt. ¼ évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)
Telefon-szám: 151.

A praecedens.

Arad, október 8.

(s.) Nemcsak rosz politikus, hanem gyönge lábon álló elvbarát is az, akit a főrendiháznak szombati szavazása csak a legcsekélyebb zavarba is ejt, hogy mit kelljen ezután tenni?

Rosz politikus azért, mert tulbecsüli a reakcziónárius ellenzék erejét, és gyönge lábon álló elvbarát, mert eme tulbecsülés egyuttal olyan kishitüségét ébreszt benne, hogy elveivel mindjárt alább enged. Ennél nagyobb hibát pedig politikus, de egyáltalában férfi el nem követhet. Ha egyszer elvekről van szó, akkor azoknak megvédelmezésében utolsó lehelletig ki kell tartani, s az ellenségnek egy-egy rohamsikerére nem szabad tétovának, vagy pláne csüggetegnek lenni. Pedig azok, a kiket a főrendiház szavazása zavarba ejtett, határozottan ebben a hibában vannak, holott a helyzet az elvhü férfiakra nézve, aminókből a *Wekerle*-kabinet áll, tulajdonképen egészen egyszerü.

Igaz, hogy a főrendiház leszavazta az egyházpolitikai programmnak egyik lényeges pontját, de hiszen erre éppen a legközelebbi multban volt eklatáns praecedens, a mikor a kötelező polgári házasság *első isben* megbukott. Most is csak ugyanazt lehet és kell tenni, ami akkor történt, hogy a képviselőház a törvényjavaslatot a főrendiházhoz másodszor is visszaküldte, amikor a főrendek ujabb megfontolás után azt mégis elfogadták, s ezt mi most ugyancsak praecedensül állitjuk oda a jövőre nézve. És pedig annál több okunk van ebben a második praecedensben bizni, mert mig a kötelező polgári házasság mint intézmény is uj volt s azon felül politikai kérdést is képezett, addig a vallásszabadságot, melynek legkövetkezetesebb s legkitartóbb szószólója boldogult *Irányi* Dániel volt, összes politikai párt jaink egyértelmü lelkesedéssel proklamálták egy emlékezetes ülésben, s az tulajdonképen, ha törvénybe nincs is iktatva, de tényleg meg van hazánkban. A nazarénusok, baptisták, szombatosok és egyéb nem bevett felekezetek háboritlanul gyakorolják vallásos meggyőződésüket, noha nincs is törvény, mely őket kifejezetten védené. Ezek számára szólanak a vallásszabadsági törvényjavaslatnak a felekezetnélküliségről szóló intézkedései, melyek az egész javaslatnak ezuttali bukását okozták. S hogy a főrendeknek klerikális ellenzéke mit akart avval elérni, hogy ezekre a nazarenusokra és egyéb felekezetekre ilyen szentencziát mért, azt *Zichy* Nándor gróf sem tudná megmondani, mert bizony a nazarenusokat az ő vallásos meggyőződésükben a főrendiház szavazata meg nem ingatja.

A felekezetnélküliségről szóló szakaszok éppen nem a vallástalanok számát szaporitják, amint Zichyék hirdetik, hisz vallástalan emberek ma is ép ugy vannak, amint ezután lesznek, hanem éppen azokra szólnak, akik par excellence vallásos meggyőződésből egyik bevett felekezethez sem csatlakoznak. Ep ezért a felekezetnélküliség sine qua non elvi föltétele és egyuttal szükségképeni következménye az általános vallásszabadságnak, melyből a Wekerle-kormánynak nem szabad s megvagyunk róla győződve, hogy nem is fog egy hajszálnyit sem engedni.

Hadd menjen hát vissza a vallásszabadság törvényjavaslata, miként a kötelező polgári házasság, a képviselőházba, ahol bizonyára annál tüntetőbb lesz ismét diadala, s azután a főrendiházban is másod izben nem 37 főpap és 10—12 főrangu család, hanem a nemzet akarata fog érvényesülni.

BELFÖLD.

Miniszterek tanácskozása. A kabinet tagjai tegnap este tanácskozást tartottak, melynek tárgyát a szombati főrendiházi ülés eredménye s az egyházpolitikai törvényjavaslatok további tárgyalásának rendje képezte. A kormány ragaszkodni fog a főrendiház tanácskozásainak során a többi egyházpolitikai javaslatnak — a szavazás által nem érintett részeiben — v á l t o z a t l a n f ö n t a r t á s á h o z s a képviselőháztól kérni fogja a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatnak a m a g a e g é s z é b e n való visszaküldését a főrendekhez.

A szabadelvü párt diszszidensei. Az egyházpolitikai javaslatoknak a főrendiházban való letárgyalása után, hir szerint v i s s z a f o g n a k t é r n i a k o r m á n y p á r t k e b e l é b e, annak még tévelygő báránykái, mint L é v a y, Z s á m b o k r é t h y, L a t i n o v i c s, K a m m e r e r stb. Többen tudvalevőleg már korábban visszatértek. Sőt kormánypárti részen arra számitanak, hogy a nemzeti párt néhány tagja is be fog lépni a szabadelvü klubba.

A zsidó reczepczióit leszavazták!

— Az „A r a d i K ö z l ö n y" távirati tudósitása. —

Most, mikor a polgári házasság elfogadása után a hátralévő liberális javaslatok tárgyalása elé nyugodtan nézett az ország, mikor már mindenki azt hitte, hogy az óhajtott béke közvetlen közelből mosolyog felénk: a klerikális tábor megmutatta azt, hogy ő nem akarja a békét, ő a végletekig vitt harczot akarja; az ország lángbaboritása az ő óhajtása.

A méltóságos főrendek leszavazták a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatot. Ez nem volt elég. *Leszavazták a zsidó reczepczióit is.*

Tegnap délután budapesti levelezőnk az alábbi táviratot küldötte: **A zsidó vallás reczepcziójáról szóló javaslat a főrendiházban általánosságban hat szavazattal megbukott.**

Győzelemtől ittasultan elfogta a klerikális tábort a mámor pillanatnyi hatása, de csalódik, ha azt hiszi, hogy övé az egész ország, sőt övék az egész világ!

Nekünk azonban az e fajta intermezzók daczára sincs okunk félni attól, hogy előbb-utóbb diadalra ne jussanak a liberális elvek.

A meg nem szavazás különben korántsem jelenti a *végleges bukást.* Meg nem szavazták először a kötelező polgári házasságot, s másodszor mégis keresztül ment ez a főrendiházi urak rostáján. Epp ugy keresztül fog menni a vallás szabad gyakorlatára, nemkülönben a zsidók reczipiálására vonatkozó törvényjavaslat is, mert a méltóságos uraknak és főpapi hübéreseknek elvégre is meg kell hajolniok a *közvélemény,* a liberális alapon álló közvélemény előtt.

Részletes tudósitásunk itt következik:

*

Budapest, okt. 8.

Kezdete d. e. 10 órakor.

Elnök: **Salávy József koronaőr.**

Jegyzők: **Gyulay Pál, Bánffy György gr.** és Gáll József.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, Fejérváry Géza br., Eötvös Lóránd br., Szilágyi Dezső, Hieronymi Károly és Josipovich Imre miniszterek.

Hitelesitették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Az izraelita vallás reczepcziója.

Szontágh Pál előadó a javaslatot elfogadja és elfogadásra ajánlja. Ha más szempont nem, csak az örök igazság szólna mellette, azt a javaslatot már akkor el kellene fogadni. Szerencsére szól még a javaslat mellett a zsidóság érdeme, hazafisága és igy egészen természetesnek találja a javaslat elfogadását. Ajánlja is elfogadásra. (Helyeslés balfelől.)

Zichy Nándor gr. a javaslatot nagyon megfontolandónak tartja, miután a társadalom egy érdemes osztályában bizonyos felindulást keltett. A javaslatot és a zsidók érdekeit méltányolja, de egyben él a lelkében a kereszténység tanitása is és egyházának szeretete. Onkéntelenül felmerül a kérdés benne, hogy mit akar a javaslat, mert csak festett bábut akaszt a hazát szerető zsidók nyakába. A javaslat megszabja a viszonyt, melybe a zsidók vallása a többi vallással szembe kerül, de nincs a javaslatban politikai, vagy közjogi vonatkozás. Hogy a kormány rendezni akarja ezt a viszonyt, az természetes, de azt már nem érti, hogy azzal a kijelentéssel: a zsidó vallást reczepiálom, mit akar? Mert ez a zsidókra nézve absolute semmit sem jelent. Ami érdemi része volna, azt a gyermekek vallásáról szóló javaslat szabályozhatja, tehát az áttérésről szóló szakasz nem való ebbe a javaslatba. Abba, hogy a keresztény vallást. Jézust valaki megtagadhassa és visszatérhessen valaki a pogány vallásra, abba ő nem egyezhetik bele soha és nem hiszi, hogy igaz keresztény erre képes lehetne, mert ez a keresz-

ténység egyenes megtagadása volna. Ha arról volna szó, hogy a tisztelt és szeretett zsidóknak valamit adjunk, azt ő is megadná, de ezt nem adhatja. (Zajos derültség.)

Egyébként sem ismeretes a zsidó hit lényege és ilyen hitvallást recipiálni veszedelmes. Csak azért, mert a sajtó, az emberek tiz év óta kiabálhatják, hogy „reczipiáljuk a zsidókat" — ezt a javalatot, amely nem ad semmit, csak azért, mert a levegőben van, nem fogadhatja el még csak általánosságban sem. (Helyeslés jobbfelől. Derültség balfelől.)

Eötvös Lóránt br. kultuszminiszter Zichy Nándor gróf állításaival szemben tisztázza a helyzetet és konstatálja, hogy a zsidók joga a javaslatban foglalt intézkedésekre kétségtelen. Zichy állítása szerint általában nincs a javaslatban semmi és azért nem szavazza meg első sorban. Másodsorban még is talál valamit, az áttérést, tehát már volna mit megszavazni. De ő ezt sem szavazza meg. (Derültség.) Ez a vallási türelmetlenségnek egy késő visszhangja. Nekünk nem szubjektiv, hanem objektiv szempontok kell hogy irányadók legyenek. Olyan objektiv szempontok, ami az is, hogy a hazát szerető polgárok egyformán részesüljenek a jogokban. (Helyeslés.) Ebben minket még csak az sem korlátozhat, hogy a zsidók feloszlanak neologokra és orthodoxokra. A jogegyenlőség szempontjából a zsidóknak biztositanunk kell azokat a jogokat, amelyeket élveznek a haza többi polgárai. Kéri a javaslat elfogadását. (Elénk helyeslés.)

Daruváry Alajos kétségtelennek tartja, hogy közjogunk alapelve következtében kötelességünk a zsidó vallás közjogi helyzetét tisztázni és meghatározni. Ezért ezt a javaslatot készséggel és örömest megszavazza. (Helyeslés.) Az egyes felekezetek dogmáiból meritett argumentumok nem jöhetnek figyelembe a törvényhozás előtt és épen azért nem tartja jogosultaknak azokat az argumentumokat sem, amelyeket ebből az ötletből a zsidó vallás ellen fölhoztak. Elfogadja a javaslatot.

Széchen Antal gr. mindenekelőtt kijelenti, hogy az antiszemitismusnak leghatározottabb ellensége. Az előtte fekvő javaslatból különösen egy pontra hivja föl a förendek figyelmét. Evileg sem fogadhatja el a zsidó vallásra való áttérést. Különösen kifogásolja, hogy az áttérő szülőkkel áttérhetnek a gyermekek is. Ezért a javaslatot épen ez okokból nem is fogadja el.

Csáky Albin gr. nem fog polemizálni, mert az egészen intranzigens kérdés, amelynél a kapaczitácziónak nincs helye. De reflektál egyes fölhozottakra, amelyeknek megvilágitásával talán még is egynémelyt meglehet győzni. Az első körülmény az a kifogás, hogy hiszen ez a javaslat a gyermekek vallásáról szóló és a szabad vallás gyakorlatról javaslatokban lett volna megoldandó. De nem áll. A szabad vallásgyakorlat javaslata ezután keletkező felekezetekről szólott, a zsidó vallás pedig meg van itt e hazában évszázadok óta. Amit annyira hangsulyozott kifogást, az áttérést a zsidó vallásra illeti, itt az az álláspontja az államnak, hogy az államnak nincs joga meghatározni, hogy bármelyik szabad állampolgára milyen vallást kövessen. Mert ha akarná is meghatározni, el ugy sem érhetné, lévén az érzelmi, belső dolog, amelyben a végrehajtást eszközölni ugy sem lehet. De ha megtenné az állam ezt, akkor az egyéni szabadság ellen a legnagyobb merényletet követné el. (Élénk helyeslés balfelől.) Ha már most ezen a téren nincs joga az államnak, meg van azért az a kötelessége, hogy a felekezetek között az ürt kitöltse. Avagy csak éppen az izraelita vallással szemben tesznek kivételt? Ez igaztalan volna, annyival inkább, mert a magyar államban uralkodó vallás nincs és ebben a viszonyban a vallásegyenlőséget az államnak kötelessége biztositani. (Helyeslés.) Szóló az áttérést érdekből és vallásos meggyőződés hiján nem akarja megkönnyiteni. De hát érdekből tér át valaki a zsidó vallásra? (Zajos derültség.) Azonban egyébként is az az állapot áll fenn ma, hogy azért másutt áttérhetnek a zsidó vallásra. Eppen ezért a javaslatot elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.)

Rudnányszky József b. ismertette a bizottságban kifejtett álláspontját, melynek kifolyasaként a javaslatot nem fogadja el.

Széchenyi Géza gr. a zsidó vallás reczepcióját megszavazza, mert az törvényünkből már ugy is önként következik. De a keresztény vallásba ütköző részét a javaslatnak nem fogadhatja el és ha ez a rész módositás nélkül megszavaztatnék, a javaslatot harmadik szavazásban nem szavazná meg.

Keglevich István gr. konstatálja, hogy a zsidóknak kétfélék az ellenségei. Olyanok, akik azt mondják nyiltan: büdös zsidó. Ezek szerencsére már kiveszőfélben vannak. Továbbá olyanok, akik azt mondják: En szeretem és tisztelem a zsidót. Ezek a veszedelmes ellenségek. Amazoknak legalább van alapjuk: a gyülölet. Emezeknek még ilyen tisztességes okuk sincs. Ő a javaslatot elfogadja. (Elénk helyeslés.)

Román Miron román metropolita (felkiáltások: Szazazzunk!) egész röviden kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el. (Felkiáltások: Tudtuk!)

A vitát bezárták.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter a javaslatot elfogadásra ajánlja, mint befejezőjét annak a politikai akcziónak, mely a jog- és vallásegyenlőséget törvényeink értelmében érvényre akarja juttatni. (Helyeslés.) Csodálatosnak tartja, hogy a zsidókat általában rokonszenvesenek, kedveseknek, tiszteletreméltóknak mondták, de annak a szeretetnek egyáltalán nem megfelelően, a javaslatot a zsidóknak még sem hajlandók megszavazni. Azt hiszi, hogy a szeretetből valamivel kevesebb, s az igazságból, a méltányosságból valamivel több a zsidóknak sokkal jobb szolgálatot tehetne. (Derültség.) Rudnyánszkyval nem polemizál, mert ő, ugylátszik, nem értette meg a javaslatot. Annál csodálatosabb Román Miron, aki elvileg nem ellenzi a javaslatot, csak időszerüség szempontjából. Kik nincsenek rá megérve, a zsidók vagy a keresztények? Ezzel a homálylyal szemben a javaslatot elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.)

Következett a szavazás. Tiz tag névszerinti szavazást kért, amit elrendeltek. A szavazás megejtetvén, **elnök** jelenti, hogy a javaslat **mellett 103, a javaslat ellen 109 szavazott és igy 6 többséggel a javaslatot elvetették.**

*

Budapest, október 8. (Saját tudósitónk távirata.) A förendiházi ülés további folyamáról tudósitónk a következőket sürgönyzi:

A zsidó reczepczió elvetése után következett a gyermekek vallásáról szóló javaslat tárgyalása.

Vaszary a gyermekek vallásos nevelésének meghatározását nem tartja a törvény feladatának, de a mennyiben a javaslat azon irányban halad, általánosságban elfogadja.

Prónay Dezső nem fogadja el a javaslatot, mert az a jelenlegi bajokat nem szünteti meg.

Zichy Antal gr. a junktimra hivatkozva, miután elfogadta a polgári házasságot, elfogadja a gyermekek vallásáról szóló javaslatot is.

A javaslatot általában nagy többséggel elfogadták. A részletes tárgyalás holnap lesz.

Budapest, október 8. (Saj. tud. táv.) A zsidó reczepczió bukását a klerikálisokon kivül *Andrássy* Aladár, *Prónay* Dezső és még néhány mágnás okozták, kik a szavazás elől elmentek s csak a szavazás után tértek vissza és kik a hat szavazatkülönbséget könnyen behozhatták volna. Ugylátszik, az arisztokraták ellenszenve buktatta meg a javaslatot. A hangulat a zsidóság körében izgatott. A méltatlan sértés annyival bántóbb hatással van, mert a javaslat elfogadását biztosra vették. A javaslat sorsa most a képviselőházon mulik, ha ott nagy többséggel küldik vissza, ugy a mai hat szavazatkülönbség behozható.

Aradmegye őszi közgyülése.

— Saját tudósitónktól. —

Arad, október 8.

Őszi évnegyedes közgyülését tartotta tegnap Aradmegye törvényhatósági bizottsága.

Simán, a disputák és viták minden hullámzása nélkül folyt le a tegnapi megyei közgyülés.

Legfontosabb ténye, hogy a megyei távbeszélő hálózat létesitésére előirányzott 35 ezer frtot a közgyülés egyhangulag megszavazta és igy e nagyfontosságu intézmény életbe lépése a közel jövőben fog teljesülni.

Az ülés lefolyásáról az alábbi tudósitásunk szól.

*

Tegnap délelőtt 9 órakor tartotta meg Aradmegye törvényhatósági bizottsága rendes, évnegyedes közgyülését a megyeház nagy termében.

A három águ zöldasztalt egészen körülülték a megyei törvényhatósági bizottsági tagok, hol Fábián László főispán elnöklete alatt ott voltak: Szathmáry Gyula kir. tanácsos, alispán, Ormos Péter kir. tanácsos ny. alispán, Fascho-Moys Sándor, belügyminiszteri tanácsos, Boros Beni, Vásárhelyi Béla, Solymosi Lajos, Vásárhelyi Géza, Bánhidy Antal báró, Pálfy József, Schvób Aurél, Páris Gábor, Monti Lajos, Magyary Vilmos, Pecskán Sándor, Vertán Péter, Péczelyi Elek, Königsegg Fidél gróf, Issekutz Károly dr, Vörös Vidor, Csukay István, Szathmáry Géza, Szathmáry János, Dálnoki Nagy Lajos, Baross Ferencz dr, Lengyel Sándor dr, Edes Elemér stb. stb.

Fábián László elnöklő főispán üdvözli a törvényhatósági tagokat és a közgyülést megnyitja.

Szathmáry Gyula alispán évnegyedes jelentését olvasatlanul tudomásul vették.

Következett ezután a közgyülés legérdekesebb pontjának tárgyalása, a jövő évi költségvetés.

A jövő évi költségvetésbe vannak belevéve a megyei távbeszélő hálózatnak 35 ezer forintra előirányzott költsége, valamint az ezredéves kiállitás aradi kerületi bizottságnak megkeresése folytán a kiállitási alap javára előirányzott 5000 forint és a millenniumra festendő valamely helyi vonatkozásu, de történelmi nevezetességü festmény előállitására vonatkozó 2000 forint.

Miután ezen költségek fedezésére két éven át, ugymint 1895 és 1896 évben 2 százalék pótadót von maga után, névszerinti szavazás utján fogadták el a költségvetést és a két évi 2 százalékos pótadót.

A megyei távbeszélő hálózat ezen határozattal a létesülés küszöbén áll, annál is inkább, mivel az előirányzott költségek egyhangu megszavazása után Boros Beni a következő inditványt terjesztette a közgyülés elé.

A megyei törvényhatóság azon egyhangu határozata, mely a megyei távbeszélő hálózat költségeit megszavazta, egy inditvány előterjesztésére készt engem. Inditványozom, hogy bizza meg a közgyülés Szathmáry Gyula alispánt a határozat jogerőre emelkedése után annak minél előbbi létesitésére.

A közgyülés az inditványt magáévá teszi és annak értelmében ad az alispánnak mandátumot.

A millenniumra festendő történelmi festmény tárgyainak megválasztására bizottságot alakitottak, melynek Fábián László főispán elnöklete alatt tagjai a következők: Beles János, Bohus Zsigmond, Bohus István, Boros Beni, Nachtnébel Odön, Matavovszky Nándor, Zselinszky Róbert gróf; a megye részéről pedig Szathmáry Gyula alispán és Dálnoki Nagy Lajos.

A megüresedett pankotai mértékhitelesitő állást szavazat utján töltötték be. Hárman pályáztak az állásra, mindannyian megfelelő kvalifikáczióval felruházva, igy Pettenkoffer Károly pankotai helyettes mértékhitelesitő, Meinhoffer József magyarádi lakos és Strasser Mihály pankotai kádár.

A Fábián László elnöklete alatt megalakult kandidáló bizottság mindhármat jelölte ki és igy a szavazást elrendelték.

Beérkezett összesen 47 szavazat, ebből kapott Meinhoffer József 28-at, Pettenkoffer 18-at és Strasszer Mihály 1-et.

A pankotai mértékhitelesitő állást a megejtett szavazás szerint Meinhoffer Józseffel töltötték be.

Olvasták ezután Festetits Andor gróf

leiratát, melyben a földmivelésügyi miniszterium vezetésének átvételét tudatja, valamint Csáky Albin gróf leiratát, melyben a vármegye közönségének bucsu-felirat utján történt megemlékezéséért köszönetet mond.

A leiratok tudomásul vétele után Szathmáry Gyula alispán inditványozza az uj földmivelésügyi miniszter üdvözlését. Az inditványt elfogadták.

A kórházi bizottság javaslatot terjeszt a közgyülés elé, melyben kéri a megyei törvényhatóságot, hogy Matawovszky Nándor dr. kir. tan. kórházi igazgató és főorvos müködésének 50 éves jubileuma alkalmával a megye is fejezze ki elismerését egy félszázados, érdemekben gazdag tevékenységért.

A közgyülés örömmel fogadja a kórházbizottság inditványát, és elismerését az ötven év alatt szerzett érdemekért jegyzőkönyvileg fejezi, melyről kivonatot fog küldeni a jubiláló főorvosnak.

Uj-Szent-Anna község képviselőtestülete az eb-adó alap felnasználása mellett a gyalogjárók kikövezését határozta. Ezt a határozatot az állandó választmány, mivel szabályrendeletbe ütközik, megsemmisitette és ezen értelemben terjesztette a közgyülés elé.

Bohus István, Vásárhelyi Béla és mások a község határozata mellett foglalnak állást, mig Szathmáry Gyula alispán az állandó választmány álláspontját védi. A kérdést szavazás utján döntötték el, a mikor is az állandó választmány határozata győzött hét szavazattal.

Az ujszent annai hordó-hitelesitői állásra, mely jelenleg üresedésben van, pályázó nem jelentkezett.

Ezért erre vonatkozólag a közgyülés az előadó javaslata alapján olyképen határozott, hogy mig Uj-Szent-Annán erre képesitett ember nem találkozik, ezt az állást be nem töltik, hanem a pankotai mértékhitelesitő időközben való átránduláával helyettesitik.

Több megyei törvényhatósági állás üresedett meg, melyekre vonatkozólag elrendelték, hogy a kinevezett választási elnökök november hó 15-ig a választást megtartsák és arról jelentést tegyenek.

Kurtics község képviselőtestületének határozatát a községháza felépitésére vonatkozólag elfogadták.

Jováhagyták Somoskesz község képviselőtestületének a községháza kijavitására irányuló határozatát; Kurtics község képviselőtestületének határozatát 3000 frt kölcsön felvétele iránt, valamint egy uj vágóhid felépitésére vonatkozó határozatát.

A közgyülés ezután ezekhez hasonló, majd kisebb érdekü és fontosságu folyó ügyeket tárgyalt, melyek után Fábián László elnöklő főispán, miután a közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitésére e heti csütörtököt jelölte ki, a közgyülést bezárta.

A törvényhatósági tagok az elnök éltetésével oszlottak szét.

Matavovszky dr. jubileuma.

— Saját tudósitónktól. —

Arad, október 8.

Ritka adománya a teremtésnek a hosszu kor, még ritkább az, hogy valaki a megfutott nagy időre visszatekintve, tiszta homlokkal, emelt fővel mondhassa: a küzdelmekben nehéz pályán mindenkor embertársaim javára dolgoztam, mindig azoknak boldogulását elősegiteni volt törekvésem!

De ha van ilyen férfia a társadalomnak, ugy kötelessége annak a társadalomnak meg is ragadni az alkalmat, hogy kifejezést adjon méltó elismerésének a nagy idők nagy munkát végző emberének, hogy a nyilvánosság előtt is lerója háláját azzal szemben, akire magában ugy is mindenkor tisztelettel gondol.

S midőn Matavovszky Nándor dr. kir. tanácsos, az aradmegyei közkórház igazgató főorvosa orvosi müködésének félszázados jubileumát ünnepelve, Arad város közéletének kimagasló egyénei összesereglettek a jubiláns előtt — csak kötelességet teljesitettek, mert ily formán enunciálták nagyrabecsülésüket, tiszteletüket a munka emberének.

Az ünnepély két részből állott: a diszülésből déli 12 órakor s az esti bankettből. Tudósitásaink ezekben számolnak be róla:

A disz-ülés.

Amily nagy és jelentőségteljes az az ötven évi munkásság, melyet Matavovszky Nándor dr. a szenvedő emberiség érdekében kifejtett, époly magasztos és lélekemelő volt az az ünnepély, melyet az aradi orvosok és gyógyszerészek egyelete a közönséggel egyetértve, Matavovszky jubileumára rendezett. A közönség soraiban itt láttuk Arad városának, a megyének tejeit, előkelőségeit, a katonai parancsnokságokat, s a teljes honvéd gyalog- és huszártisztikart; azonkivül a karzaton az érdeklődők sokaságát.

Az ünnepelt a városházi diszterem zöldposztó asztala előtt, az elnöki széken ült. Mellette jobbról Faschó-Moys Sándor, ki a belügyminiszter megbizásából és képviseletében utazott le a jubileumra; azonkivül Parecz Gyula dr, Posgay Lajos dr és Lövinger Miksa dr. kórházi orvos.

A nagy közönség soraiban ott voltak: Fábián László főispán, Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester, Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán, Institóris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos rendőrfőkapitány, Dálnoki Nagy Lajos megyei főjegyző, Ottrubay Károly törvényszéki elnök, Vásárhelyi Béla, Vég Aurél kir tanácsos, jószágigazgató, Boros Beni orsz. képviselő, Takátsy Sándor dr, Bohus László, Boros Vida főreáliskolai igazgató, Spiegelfeld József báró vezérőrnagy, dandárparancsnok, Csikós Alajos ezredes, Buttykay Adám honvédőrnagy, Nagy Gyárfás honvédhuszár százados, Zichy Károly gróf, Nyáry Béla rendőrkapitány, Pekár Károly, Csiky Károly tanácsos, Pottyondy Gusztáv államvasuti üzletvezető, Himpfner Béla a főgymnázium, Abrai Lajos a kereskedelmi akadémia igazgatója, Grünwald Ferencz, Marschall Lajos dr., E. Illés László az aradvárosi kereskedelmi és iparkamara képviseletében, Nikolits Péter, Kiss Ferencz titkár az ipartestület képviseletében, Millig József iskolafelügyelő, Robitsek Agoston dr, Rosenberg Károly az izraellita hitközség főjegyzője, Máday Mátyás, Brankovics György, Eles Armin, Friebeisz Miklós, Bittó Károly megyei főlevéltárnok, Schwób Aurél megyei főügyész, Szőllőssy István, Lengyel Sándor dr, Baross Ferencz dr, Rozsnyay Mátyás, Máday Antal, Bing Lajos, Klein Ignácz, Schwéger Lajos, Réthy Viktor, Ortutay Gyula, központi főszolgabiró, Ottlik Géza, Kornay Károly, Mészáros Tivadar kir. alügyész, Kabdebó János dr, Tisch Mór dr, Steinitzer Károly, Bing Vilmos, Kugler István járásbiró, Fischer Miklós, Dutzmann József dr törzsorvos, Gedlocsek István dr., Vohnbachner Frigyes dr ezredorvosok, Onenberg Lipót, Oláh Gyula, Vass Sándor dr, Vékony Albert dr, Demkó Gyula, Rosenberg Károly dr, Demkó Géza, Hermann J., Wiener Gyula dr, Pollák Gyula dr, Treytler Andor dr, Schuszter Illés dr, Klein Ignácz, Leitner Ernő dr, Tarjányi Vilmos, Dániel Gergely, Kiss István, Reitter Odön dr, Institóris István dr, Kristyóry János, Paradeyser Lajos, Páris Gábor, Solymossy László, Monti Lajos Vörös Vidor, Csukay Sándor, Rámer Lajos, Kiss Dávid dr, Ring Béla dr, Schuszter Henrik dr, Herz Andor dr, Péterffy Antal, Szilvássy László dr, Heeger Ernő, Dávid Kálmán, Issekutz Károly dr, Issekutz László dr. Avarffy Ferencz dr, Bácskay Béla dr, Werner Miksa dr, azonkivül a teljes honvéd-gyalog és honvédhuszár tisztikar.

A diszülést Parecz Gyula dr. kórházi főorvos nyitotta meg beszéddel, melyet röviden az alábbiakban adunk:

Mélyen tisztelt Közönség! Tekintetes Orvosi Egyesület! Mielőtt az ünnepélyt megnyitnám, van szerencsém bejelenteni, hogy a belügyminiszter ur ő nagyméltóságának képviseletében Faschó-Moys Sándor ur érkezett Aradra, hogy a jubileumi ünnepély diszét emelje. (Eljenzés.)

Mélyen tisztelt közönség: Ritka ünnepélyre jöttünk össze, azért, hogy érdemekben megöregedett kartársunkat, Matavovszky Nándor kir. tanácsost, a vaskoronarend harmadik osztályu keresztjének lovagját, kórházi igazgató-főorvost, egyletünk diszelnökét, orvossá avattatásának ötven éves fordulója alkalmából üdvözöljük.

Ritka ünnepély ez a mai, hiszen a statisztika szerint az orvosok átlag az ötven évet sem érik el, de ritka, mivel ez a nagy idő a tudomány, a szenvedő emberiség érdekében folyt le.

Félszázados küzdelem az emberiség ellensége, a betegség ellen! Félszázados küzdelem a veszedelemmel.

Ha a harczos vitézségeért dicsőséget arat, ugy az orvos, ki a betegség elnyomása érdekében a saját egészségét, sok esetben életét teszi koczkára, az megérdemli a társadalom általi ünnepeltetést.

Ez inditotta az aradi orvos- és gyógyszerész-egyletet arra, hogy ne szükkörben, de a nyilvánosság előtt ünnepelje meg Matavovszky jubileumát, hogy abban részt vegyenek azok az emberek, akik érdekében a jubiláns oly sokáig, oly sokat tett. Hiszen az orvos a családok körében él, cselekszik, azok jóvoltáért küzd.

Nem akarok előadást tartani az orvos hivatásáról, de igenis megemlitem a közegészségügy javulását, mely a sok sürgetés után valósulni kezd. S ha végigtekintjük a mult évek statisztikáját, s annak eredményeit, el kell ismernünk, hogy az orvos ideális czélokért küzd.

A jubiláns egész életén át azt tette, az ő pályájában látjuk mi a jövendőnket, mindnyájunk sikerét.

Midőn az ünnepélyt megnyitom, felkérem Rozsnyay Mátyás, Leitner Ernő és Issekutz Károly urakat, hogy a jubilánst a körünkben való megjelenésre kérjék fel.

Általános, meleg éljenzés fogadta Matavovszky Nándort, midőn a terembe lépett, s elfoglalta az emelvényen a számára fenntartott diszhelyet. Az ünnepelt mellét a vaskoronarend keresztje diszitette.

Az éljenzés lecsillapulta után Posgay Lajos dr., Arad város tiszti főorvosa emelkedett fel, s intézte a közönséghez, s az ünnepelthez a következő hatásos, emelkedett szellemü beszédet:

Mélyen tisztelt Uraim!

Az aradi orvos-gyógyszerész egyesület megbizásából nekem — mint az egyesület egyik idősbjének — jutott a megtisztelő feladat, hogy a mai ünnepélyes összejövetelünk okát és czélját részletezzem.

A megtisztelő feladat egyedül nehézségét abban látom, hogy ünnepélyünk inditó okainak kellő megvilágitása, egy avatott szónoknak is méltó tárgyul szolgált volna s én, csekélységem érzetében, kegyes elnézésükért vagyok kénytelen esedezni.

Lelkesitő azonban és hálás a feladat azért, mivel ahhoz egy kimagasló társadalmi esemény füződik.

Kimagasló esemény számba megy ugyanis már maga az, ha az ember a sorsnak annyira kegyeltje, hogy egy fél századig állhat szakadatlanul a humánitás szolgálatában.

Lelkesitő és hálás a feladat különösen azon körülménynél fogva, mivel egy oly férfiuval áll vonatkozásban, ki nekünk tisztelt kartársunk, egyesületünk tiszteletbeli elnöke, az orvosi rend disze és kitünősége, társadalmunk becsült tagja.

Ezen férfiu dr. Matavovszky Nándor kir. tanácsos, közkórházi igazgató ur!

Ötven munkás, termékeny év az ember életében nagy és tiszteletgerjesztő idő akkor is, ha csendes, polgári foglalkozás közt telik el; mennyivel inkább, midőn ünnepelt kartársunkhoz hasonlólag, a férfi a közjó ernyedetlen szolgálatában, az ádáz szenvedésekkel, betegségekkel örökös harczban töltött rengeteg időre tekinthet vissza; rengeteg időre, melyet jeligéjéhez képest, „labor improbus omnia vincit“ szertelen nehéz küzdelmek között, de dicsőséggel haladott meg.

Szük keretbe foglalva mutatom be, mélyen tisztelt uraim, jubilans kartársunk életfolyamát, melyben a vonzó, példaadó mozzanatok, sikerek egymást követik.

1844-ben, julius 7-én, az akkor hazánkban egyetlen pesti egyetemen, az orvosi tanulmányoknak szentelt 5 év után, 28-ik életévében tudorrá avattatván, további 2 évig az akkor önállósulni kezdett kórboncztant, a gyermekgyógyászatot, a szülészetet s a Rókus-kórházban a sebészetet müvelte; vágyainak tetőfokára azonban akkor jutott, midőn 1847-ben a már nagynevü Balassa János tanár, sebészi klinikáján segéd gyanánt alkalmazta.

Két évig maradt a nagy mester kedvelt, kitüntetett tanitványa és segédje; itt tökéletesitette ismereteit, itt izmosodott meg tehetsége s szerezte a későbbi gyakorlatában megbecsülhétlen dexteritását.

1848-ban, junius havában, szabadságharczunk öt is a sorompóba szólitá s a boldog emlékü utolsó nádor István főherczeg s Batthyányi Lajos miniszter által jegyzett okmánynyal honvéd főorvossá neveztetett ki.

1849. február havában Mészáros Lázár hadügyminiszter honvédtörzsorvossá emelte s ezen minőségben később mint tábori igazgató főtörzsorvos, a vezér tábornokok, Vetter és Förgei, valamint a vezénylő törzsorvos Lumniczér Sándor részéről, elismeréssel talentuma, buzgó és üdvös tevékenysége iránt, a véres harczok utolsó phasisáig a haza ügyének szolgálatában állott. Erdekes episodja jubiláns kartársunk élete ezen korszakának, hogy utolsó honvédorvosi szolgálatát a dicsőemlékü Damjanich tábornok, akkor hadügyminiszter körül teljesitette, kit tört lába kezelése végett Komáromból Aradra követett.

A nagy idők lezajlása s a világosi gyásznap után, 1849. végén, az üldöztetéstől jó akarói segélyével menekülve, városunkban telepedett le s 45 éve, midőn csakhamar mint jellemes, tudós és tehetséges orvos keresetté, közkedveltté lett, hirnévhez jutott.

Az 50-es éves kösepén irányult feléje a megyei kórház-alapitók figyelme s az intézet vezető-igazgatósága reá ruháztatott s a provisorium alatti időszak kivételével, azóta annak folyton élén áll.

A kórház akkori kezdetleges állapotáról felesleges szólanom; azt azonban constatálnom kell, hogy annak fokozatos fejlesztése, szinvonalra juttatása az ő hervadhatlan érdeme.

Hegy buzgalmát, lankadatlan tevékenységét az elismerés nyomon követte, igen természetes.

Első sorban a fundatorok, azután maga a törvényhatóság, megelégedéssel észlelték, hogy azon humánus intézet vezetését egy gyakorlati érzékü s a korral haladó, tudós férfiu kezeibe helyezték, ki annak áldozza tehetségét, annak szenteli életét. Ezen meggyőződés folytán történt, hogy jubiláns kartársunk az intézet állandó vezetője maradt s az intéző körök a provisorium idejében visszalépett igazgatót állása betöltésére ismét reábirták. Negyven éve mult mióta a megyei — utóbb közkórház Matavovszky Ferdinand nevéhez füződik.

Az alkotmányos idők visszatértével ünnepelt kartársunk iránt a bizalom s elismerés más irányban is nyilvánult. 1873-ban Szende Béla honvédelmi miniszter előterjesztésére Ő felsége a honvédség szolgálaton kivüli állományában főtörzsorvossá nevezte ki s ezen minőségben a honvédegészségügyi intézmények körül s a felülvizsgálatoknál szerzett érdemeket.

1880-ban mint megyei tb. főorvos és közkórházi igazgatónak a közegészségügy terén kifejtett tevékenysége nyert elismerést, a midőn Ő felsége a királyi tanácsosi czim adományozásával kitüntette.

Ujabban nyilvánult irányában a királyi kegy, midőn 1885-ben a III. osztályu vaskorona-renddel diszittetett.

Ezekben volt szerencsém mélyen tisztelt uraim, rövid vázlatát adni jubilans kartársunk pályafutásának; s ha most hosszu, érdemekben gazdag, becsülettel eltöltött multjára visszapillantva látjuk, hogy az emésztő, felelősségterhes orvosi hivatás közepette még mindig ifjut megillető erővel és lelkesedéssel, alkut nem türő kötelességérzettel, gáncs nélkül állja meg helyét, él hivatásának: valóban példányképpen kell öt tekintenünk, minta gyanánt tisztelnünk, ama kiemelkedő álláspontért, melyet orvosi rendünk diszére, ugy az orvosi pályán, mint a köséletben kivivott és elfoglalva tart.

Ime tisztelt jubilans kartársunk! az inditó okok, melyek minket kartársakat, kik ezen czimnél fogva önhöz közelebb állunk, a jelen alkalom felhasználására buzditottak, hogy gyengéd érzülete s szerénysége iránt minden lehető kimélettel, tiszteletünk bizonyitékaival vegyük körül; ezek serkentették a mai nap társadalmunk ennyi jeleseit, hogy hasonló érzelmeik tanuságául ide seregeljenek.

A lélekemelő példa, melyet Önben szemlélünk, azon óhajtásra késztet, vajha hasonló jellemek orvosi rendünk erkölcsi magaslatát urbi et orbi mindenha hirdetnék.

Mielőtt most az almamater által érdemei hangsuiyozása mellett szivesen kiállitott félszázados jubilaris diszoklevelet s az egyetem rektorának szives üdvözlő-iratát átnyujtanók, azzal a kivánsággal végzem szavaimat, vajha a gondviselés élete további fol amát is derült sugarakkal aranyozná s mindnyájunk örömére, orvosi rendünk diszére, a szenvedők üdvére, hivatása terheit az eddigi testi és szellemi üdeséggel, ruganyossággal viselhesse.

Éljen sokáig!

Teljes erővel zugott fel a beszéd után az elismerés éljenszava, mely csak nagy sokára csillapodott le.

Ekkor olvasta fel Löwinger Miksa dr. kórházi orvos Fodor József dr. bpesti egyetemi rektor üdvözlő levelét és az ötven éves jubileumára a bpesti tud. egyetemnek kiállitott disz-tudori oklevelét. Az üdvözlő levél szövege ez:

Budapesti kir. magy.
Tudomány egyetem.

„Ötven éve mult annak, hogy Nagyságod egyetemünkhez doktorrá avattatott. Az orvosi kar amaz inditványnyal járult az egyetemi tanács elé, hogy Nagyságod ez alkalomból jubiláris diszoklevéllel tiszteltessék meg. Az egyetemi tanács, tekintettel Nagyságodnak azon kiváló érdemeire, melyeket a lefolyt 50 év alatt ugy a szenvedő emberiség javára, mint az orvosi tudománynak terjesztésében hazánkban kifejtett szolgálatai által kiérdemelt, örömmel és készséggel járult egyetemünk karának javaslatához és ennek értelmében szivesen állitotta ki a jól megérdemelt, 50 évi tudományos munkásság és közszolgálatra, ezen ide mellékelt jubiláris diszoklevelet, mit midőn ezennel megküldeni szerencsém van, kivánom, hogy a Mindenható engedje még hosszu évek során az orvosi tudományt és szenvedő emberiséget szolgálja."

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Fábián László, Aradmegye főispánja a jubileum alkalmából a következő levelet intézte a jubilánshoz:

Aradvármegye főispánjától.

Nagyságos dr. Matavovszky Nándor ur kir. tanácsos, az aradmegyei közkórház igazgatójának

Aradon.

Nagyságos Ur!

A nagyméltóságu magyar királyi belügyminiszter ur, értesülvén arról, hogy Nagyságod f. hó 8-án ünnepli orvos-tudorrá avattatása ötvenedik évfordulóját, f. hó 5-én 3961. eln. szám alatt kelt leiratában felhivott, hogy Nagyságodnak a szenvedő emberiség érdekében és a közegészségügyi szolgálat terén oly hosszu időn át teljesitett kitünő és sikeres szolgálataiért elismerését nyilvánitsam.

Midőn erről Nagyságodat értesitsem, egyben örömmel használom fel az alkalmat, hogy ezuttal a magam részéről is üdvözletemnek adjak kifejezést.

Aradon, 1894. évi október hó 7-én.

Fábián László,
főispán.

Chyzer Kornél dr., a magyar kir. belügyminiszterium közegészségügyi osztályának főnöke szintén üdvözölte Matavovszkyt eme levelében:

Budapesten, 1894. évi okt. 7.

Nagyságos királyi Tanácsos, mélyen tisztelt Kartárs Ur!

A mai örömnapon, a midőn Nagyságod orvosi müködésének 50 éves ünnepét üli, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy mint olyan, ki állásánál fogva hivatva van ösmerni azon nehézségeket és fáradalmakat, melyeket a valódi orvosnak ennyi éven át ugyszólva átszenvedni kell, arra, hogy szivem mélyéből ugy a magam, mint a vezetésem alatt álló közegészségügyi osztály nevében legmelegebben üdvözöljem.

Közegészségünk érdekében tett jeles eredményes szolgálata, a Nagyságod befolyása s kitartó igyekezete által fejlődött kórház általánosan ismert mintaszerüsége, mind megannyi külön okok, hogy hosszu életének ezen szép ünnepélyéről érdemeinek felemlitése és megköszönése által én se hiányozzam.

Tartsa meg az ég Nagyságodat továbbra is humánus müködésének folytatására még sokáig jó erőben s fogadja tiszteletem ismételt kifejezésével őszinte meleg üdözletemet, melylyel vagyok Nagyságodnak kész hive.

Dr. Chyzer Kornél,
miniszteri tanácsos, a magy. kir. belügyminiszterium közegészségügyi osztályának főnöke.

Az üdvözlőiratokat lelkes éljenzés követte.

Parecz Gyula doktor ezután átnyujtotta az ünnepeltnek a tudomány-egyetem orvosi karának leküldött diszokmányát, mely fölötte csinos, majd megköszönve a közönség érdeklődését, a diszülést berekesztette.

Matavovszky Nándort az igazán meleg üdvözlet, ünnepeltetés könnyekig meghatotta, ugy hogy ülés végén alig hallható hangon mondotta el e pár szót:

Tisztelt közönség! Ötven éves orvosi müködésem alkalmával a személyem iránti megtiszteltetést, ünnepeltetést és elismerést hálás köszönettel fogadom, s köszönöm. Ezentul is minden törekvésem oda fog irányulni, hogy e kitüntetésre méltó lehessek, hogy azt kiérdemelhessem.

Tisztelt Kartársaim! Kivánom, hogy a szenvedő emberiség körül szerzett érdemeikért szintén teljes elismerés és tiszteletben részesüljenek. Fogadják őszinte köszönetem kifejezését és tartsanak meg továbbra is nagyrabecsült kollégiális barátságukban.

Midőn az ünnepeltetést még egyszer megköszönöm a megjelenteknek, továbbra is szives támogatásukba ajánlom magamat! (Viharos éljenzés.)

E szavak elhangzása után mindenki sietett kezet szoritani az ünnepelttel, ki a főispáni szobában fogadta a tisztelgő küldöttségeket.

A bankett.

Este 8 órakor banketre gyültek össze a jubiláns tisztelői Dobranszky vendéglőjében. Arad egész előkelősége megjelent, az orvosok és gyógyszerészek teljes számban.

A belső teremben volt teritve, több mint százra. A különben is ujon renovált terem pazarul fel volt diszitve; az asztalok csak ugy ragyogtak az ékességtől. A rendezőséget (melyek élén Demkó Géza gyógyszerész, Institóris István, Hermann dr. és Lövinger Gyula dr. buzgólkodtak) méltán elismerés illeti munkájukért.

Az elhelyezkedés — a rendezőség által elkészitett sorrend szerint — a következőleg állapittatott meg:

Az ünnepelt Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester és Faschó-Moys Sándor min. tanácsos között ült. A főasztalnál foglaltak helyet Ormos Péter, Szathmáry Gyula kir. tanácsosok, Dutzmann csász. és kir. törzsorvos, Boros Beni orsz. képviselő, Bohus Zsigmond főrendiházi tag, Vásárhelyi Béla, Bohus István, Végh Aurél kir. tanácsos, Dániel Kálmán, Buttykay Adám honvédőrnagy, Hász Sándor kir. tanácsos.

A főasztaltól balra: Parecz Gyula dr., Kornay Károly, Kugler István, Fixek honvédszázados, Leitner Ernő dr, Brankovics György lapszerkesztő, Steinitzer Károly, Bácskay Béla dr, Traytler Andor dr, Bund Henrik, Virágh Lajos, Rosenberg Károly dr, Siró dr. ezredorvos, Demkó Géza, Vledélyi Károly, Vass Géza lapszerkesztők, Láday Antal, dr. Virágh honvédezredorvos, Kabdebó János dr, Hermann Ignácz, Vass Sándor dr, — az emlitettekkel szemben Issekutz Károly dr., Sesblacsek dr. csász. és kir. ezredorvos, Institóris Kálmán főjegyző, Szentpétery Antal, Schuszter Henrik dr., Rozsnyay Mátyás, Erdődy dr. honvéd ezredorvos, Höffinger dr. kir. tan. (Gleichenberg), Bartha Dezső dr., Endes Dániel lapszerkesztő, Grosmann dr., Schreiber Vilmos dr., Tedeschy Viktor, Löwinger Miksa dr., Wiener Gyula dr., Khudy József.

A főasztaltól jobbra: Ottrubay Károly kir. törvényszéki elnök, Posgay Lajos dr. főorvos, Parecz György, Hidegh Kálmán dr., Ötvös Dániel dr., Brück Gyula dr., Wuia György dr., Kiss István, Demjén Aurél dr., Polonyi Jenő dr., Földes Kelemen, Purczel

Béla br., Bing Géza, Issekutz László dr., Csillag Ignácz dr., Avarffy Imre dr., Institóris István dr., Mészáros Tivadar, Baross Ferencz, Takácsy Sándor dr., Königsegg Fidél gróf, Dániel László, — az emlitettekkel szemben Sarlot Domokos főkapitány, Vorbuchner dr. csász. és kir. ezredorvos, Werner Miksa dr., Robitsek Gusztáv, Krónstein Vilmos dr., Reitter Odön dr., Weiss Armin dr., Páris Gábor, Herz Andor dr., Tenner Lajos, Székely Inigo dr., Tisch Mór dr., Bund Arpád dr., Kristyóry János, Ring Lajos, Verzár István, Köpf Kálmán dr., Schvób Aurél, Vörös Vidor, Baross Zsiga, Dálnoky Nagy Lajos, Bánhidy Antal br., Jiraszek Lajos.

Matavovszky Nándor dr., pontban 8 órakor érkezett meg a terembe Ormós Péter karján. Zajos éljenzéssel, tapssal fogadták s a czigány a Rákóczi-indulóval.

A gazdag menu, a mely igazán dicséretére válik Dobránszky kitünő és kifogástalan konyhájának, a következő volt:

Bouillon. Truite de la danube; sauce mayonaise et tartar. Filet aux Jardiner. Pate du gibier. Chapon de la Stirie; Salade, Compotes. Plompetin aux Chadeau. Fromage. Giardinetto. Grillians tarte.

Borok: Magyarádi fehér; cabinet-vörös; pezsgő (Gentry-club.)

Az első pohárköszöntöt a 4-ik fogás után Parecz Gyula dr. kórházi főorvos mondotta, ecsetelvén az ünnepelt érdemeit, melyről legjobban a tények beszélnek. Nagyot tett és magasra emelkedett, a mit teljesen kiérdemelt oly hosszu, áldásdus müködés után, melyet eddiggi félszázados pályáján kifejtett. Elteti Matavovszky Nándor dr-t. (Lelkes éljenzés.)

Dániel László megyei főpénztárnok szive legőszintébb érzelmeivel élteti Matavovszky Nándort.

Ormos Péter szintén az ünnepelt egészségére iszik.

Rozsnyay Mátyás a kormány kiküldöttét, Faschó-Moys Sándor miniszteri tanácsost élteti igen sikerült pohárköszöntőben.

Kronstein Vilmos dr. nagy tetszéssel fogadott s mindvégig humoros hangulatban tartott toaszttal éltette Matavovszky doktort.

Brankovies György a sajtó nevében emeli poharát az ünnepeltre, a sajtó munkásai nevében, kik az orvosi karral minden körülmények közt rokonszenveznek. Párhuzamot von az orvos és a hirlapiró közt: az orvos a különféle baczillusok ellen küzd, a hirlapiró a társadalom és a politika baczillusai ellen, hogy a felvilágosult embert megmentse a sötétség járványától. Ezen rokonszenv, ezen hasonló munkakörböl kifolyólag élteti Matavovszky doktort.

Lövinger Gyula dr. talpraesett párhuzamot von a szenvedélyes botanikus és a tapasztalt orvos tevékenysége közt, a mely két szenvedélynek a jubiláns egész ambiciójával él. Élteti Matvovszkyt.

Matavovszky Nándor dr. nagyon szépen köszöni az ovációt, melyet kartársai és Arad intelligenciája a mai ünnepély alkalmából az ő személyiségének rendezett. Kivánja őszintén, hogy az egész illusztris társaságot az Isten éltesse s kéri a megjelenteket, tartsák meg őt továbbra is szives jóindulatukban.

Institóris Kálmán főjegyző szellemes toasztban élteti Parecz Gyula drt és Posgay Lajos drt, az aradi orvosi kar e két tevékeny tagját.

A banketten Nagy Józsi és fia Károly kitünő bandája ismét megmutatta, hogy az övé Aradon a legképzettebb zenekar.

A banket közönsége késő éjjel, a legkedélyesebb hangulatban oszlott szét.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1894. évi október hó 10-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyülésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

32. A Kis Ernő-utczai háztulajdonosok kérvénye a Kis Ernő-utczának a vizvezeték és csatornázási hálózatba való felvétele iránt.

33. Az arad szab. kir. város kereskedő tanoncz iskola bizottságának előterjesztése az aradi kereskedő tanoncz Vincze tanitónak megválasztása iránt.

34. Az Arad sz. kir. város ipariskolai bizottságnak előterjesztése folytán az alsófoku ipariskola tantestületének tagjai közül lemondott Szöllössy Károly és eltávozott Széchy Akos helyébe Kovács Vincze és Vlacsil Károly, továbbá rajztanitóul Wagner Agoston tanitóknak megválasztása iránt.

35. Igaz György és társai Gáj külvárosi lakosok kérvénye a tüzrendészeti szabályrendelet módositása iránt.

36. A tanács jelentése az aradi pénzügyigazgatóság által szeptember hóban elő és leirt állami adók után elő és leirandó községi adó tárgyában.

Arad, 1894. október 8-án.

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 765.6 milliméter, délután 2 órakor 765.2 milliméter. **Hőmérsék:** reggel 7 órakor C° + 12.5, délután 2 órakor C° + 17.7. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor DK. 3. délután 2 órakor DN. 2. **Felhőzet:** reggel többnyire borult, délután többnyire borult. **Csapadék az utóbbi 24 órában:** 0 milliméter.

A jegyzői egylet közgyülése.

— Október 8. —

Az aradmegyei jegyzők nyugdijintézete tegnap d. u. fél 3 órakor tartotta meg rendes évi közgyülését Kotzó Károly elnöklete alatt a vármegyeház nagytermében. Jegyző: Momák Flórián.

Elnök üdvözli a szép számban megjelent tagokat s az ülést megnyitván, jelentést tesz azon adminisztrális ügyekről, melyek az év alatt az egylet életében előfordultak. Semmi különösebb jelenteni valója nincs.

Előterjeszti Almássy Alajos volt szentleányfalvi jegyző kérelmét, hogy a nyugdijintézetbe befizetett illetményeinek kétharmadrésze neki visszautaltassék. A választmány azt javasolja, kogy folyamodónak necsak az alaptőkéhez, hanem az évi tagsági dijakhoz való hozzájárulásának kétharmadrésze is az alapszabályok értelmében visszatérittessék.

Ezt a javaslatot a közgyülés elfogadta.

Láza Flórián volt kereki jegyző özvegyének és négy kiskoru gyermekének a közgyülés tizennégy évi szolgálat után 384 forintot szavazott meg. (Az özvegynek 184 frtot, a kiskoru gyermekeknek 50—50 frtot.)

Ezzel a tárgysorozat kimerittetvén, Kotzó elnök a maga és tiszttársai nevében mandátumáról lemond s kéri a közgyülést, hogy helyére más elnököt válasszon a divó gyakorlat szerint.

A korelnöki széket Mózes Mihály borossebesi jegyző foglalja el. Korjegyző Kovacsovics jegyző.

A közgyülés az állásáról leköszönt elnöknek és tiszttársainak buzgalmáért és az egylet ügyeiben kifejtett szorgalmáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, Povázsay Soma m-pécskai jegyző inditványára. Ugyanő elnöknek Bedrich Lajost ajánlja.

Oláh Arpád inditványozza, hogy a megye felsőbb részéből is válasszanak már egyszer elnököt, ne csak mindig az aradi járásból és a közel környékből.

Mózes korelnök elrendeli a titkos szavazást. Ismét a régi tisztikar választatott meg, Kotzó elnökkel élén.

Mózes Mihály üdvözli Kotzót az uj megválasztatásért, ki köszönettel fogadja a megbizatást s igyekezni fog ezentul is tőle telhetőleg annak legjobban megfelelni. (Éljenzés.)

Elnök tehát: Kotzó Károly, alelnök: Bedrich Lajos, jegyzők: Momák Flórián és Tabajdy Sándor.

A választmány tagjait választotta meg végezetül a közgyülés a következőkép: Oláh Arpád, Orody Nándor, Mózes Mihály, Montziu Iszája, Török János, Povázsay Soma, Horváth Gyula, Rajla Márton, Borsos Lajos, Bildhauer Albert, Knauer József, Steyer Vendel.

Az ipartestület közgyülése.

— Október 7. —

Zajos és élénk rendkivüli közgyülés tartott vasárnap az aradi ipartestület. Az iparosszálló kérdése provokált az ülésen nagy vitát, a melynek pro- és kontra sok hive volt.

Az ülést Nikolits Péter elnök nyitotta meg, tárgyalásra tüzvén az egyedüli tárgyat: az iparossegédek szállójának az ipartestület házába leendő áthelyezését. A szálló berendezése 800 frt költséget igényelne, mint azt a Kiss Ferencz titkár által felolvasott költségvetés mutatja.

Millig Mátyás ellene van, hogy a szálló az ipartestület palotájába behozassék. Inditványozza, hogy az ipartestület elnöksége az Aradra érkező segédekről nyilvántartást vezessen s a segédek közvetitését hivatalból eszközölje. Akkor e visszás állapot megszünik. Kéri inditványának elfogadását.

Klein Ignácz nincs ellene a szálló behozatalának, csak a költségeket sokalja.

Bauer Gyula hallomása szerint az ipartestületre a főkapitányi hivatal akar pressiót gyakorolni, csatlakozik Millig iditványának elfogadásához.

Green Nándor felvilágositja Bauert, hogy a kapitányi hivatal semmi pressiót nem gyakorol az ipartestületre. Csak a mennyiben a szálló jelenlegi helyiségében verekedések történtek, inditotta a kapitányi hivatalt arra, hogy a szálló ügyét kérje rendeztetni.

Steigerwald Alajos szintén csatlakozik Millig inditványához, mert azok az emberek nem érdemlik meg, hogy a palotába behozassanak, kik verekednek és tivornyáznak. Egy év mulva ismét kénytelenitve lennénk a testület kebeléből a szállót elválasztani. (Nem lesz szükség! Legalább nem kell Battonyára menni segédekért! Behozzuk a szállót!) — közbeszólások szakiták félbe a szónokot. A szállón csak olyanok maradnak heteken át, kik nem akarnak dolgozni. (Igaz!) Ezek kártyáznak, dorbézolnak. (Ugy van!) Ilyen segédekre nincsen szükségünk.

Varga József előadja, hogy ez idő szerint egyetlen ipartestület sem tart szállót fenn, csak munkaközvetitéssel foglalkozik. — Ezt az ipartestület méltóságával megegyeztetőnek sem tartaná. Ha az iparossegédek szállóhelyiségükben nem ugy viselik magukat, a mint kellene, ahhoz az ipartestületnek semmi köze. Csináljon rendet közöttük a hatóság. (Hosszas zaj. Behozzuk! Nem hozzuk! közbekiáltások.) Inditványozza, hogy az ipartestület elöljáróság tegye magát érintkezésbe a tővárosi és külföldi iparos közvetitő intézetekkel, igy kapna csak jó segédeket.

Varga József nyomdász ama közvetitő inditványt tette, hogy a szálló a város más helyén rendeztessék be. Igy legalább az ipartestület palotája meg lesz mentve a tivornyázásoktól. Csak a közvetitést eszközölje az elöljáróság.

Tóth István: Nem fogadja el Varga inditványát, hogy egy idegen iparos segéd a legelő-soron helyeztessék el. Pártolja a szálló behozatalát.

Komjáthy Zsigmond szintén Millig inditványának elfogadása érdekében szólt. — Szerinte az ipartestület ilyen nagy kiadásokba nem bvcsátkozhatik, mikor 27,000 frt adóssága van.

Millig Mátyás mondta el a végszót inditványa mellett, roppant nagy zaj közepette.

Elnök ezzel berekesztette a vitát és maga kezdett beszélni. Reflektált Steigerwald és Millig érveléseire. — Az ipartestületnek ugyancsak kötelessége a segédekről gondoskodni, ha azt akarjuk, hogy azok is emberek legyenek. Korosmát nem adunk, de adunk nekik ágyat és tisztaságra szoktatjuk őket. A segédek után szedett illetékből egy tisztességes szállót rendezhetünk be. (Roppant zaj szakitá félbe az elnököt. Nem türünk pressziót az elnöktől! Ez erőszakoskodás! Nem szabad az elnöknek a tagokat befolyásolni!)

Erre a termet többan elhagyni készültek.

Bauer Gyula: Ez nyilt erőszakoskodás! Ezt nem türjük meg!

Millig Mátyás: En pedig jegyzőkönyvbe kérem vétetni az elnök erőszakoskodását.

Nikolits Péter felugrott az elnöki székből. Tessék, — válaszolá, — jegyzőkönyvet felvétetni. Nem bánom! En csak elnöki kötelességemet teljesitettem. Mire elnök elrendeite a szavazást.

Green Nándor iparhatósági biztos néhány perczig alig tudott szóhoz jutni a nagy zajban, melyben fölkéri a közgyülés tagjait az alapszabályok értelmében igen és nem-mel szavazni.

Ezután megejtetett a szavazás. Beadatott összesen 98 szavazat. Ezek közül 71 a szálló behozatala mellett, ellene 27 szavazat adatott be.

A közgyülés roppant nagy vitatkozások között ért véget.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 9. —

Változó felhőzet. — Száraz. — Enyhe.

A millennium és Arad.

Arad, október 8.

Az ezredéves orsz. kiállitás helyi végrehajtó bizottsága ezen a héten elkezdte az egyes iparcsoportokból alakitott albizottságokkal a tárgyalásokat az aradi iparnak miképen leendő bemutatása ügyében.

Két csoport ülésezett a héten: a XIV-ik és a XII-ik. Első a fonó-szövő- és a ruházati iparra vonatkozólag hozott javaslatba megállapodásokat. Ezek lényegesebbje az, hogy a bizottság magáévá tette a gyüjteményes kiállitás eszméjét. Vagyis a csoportba tartozó ugyanazon iparágak képviselői együttesen fognak kiállitani, hogy igy egyrészről anyagi tekintetben előnyösebben jöjjenek ki, másrészről — és ez a fő — az aradi kiállitók lehetőleg egy csomóban legyenek s igy az aradi ipar minden egyes csoportban számot tevő mennyiségben is legyen bemutatva.

A csoportba tartozó nagyobb számu iparosok közül a czipészekkel Pakszián Sándor, a czizmadiákkal Rajta György bizatott meg a részletek megbeszélése iránt; a szabók külön értekezletre fognak meghivatni, mig a kisebb iparcsoportokhoz tartozók egyenkint lesznek felszólitva a részvételre. Már eddig is van rá kilátás, hogy a csoport aradi része igen szép lesz.

A butoripari csoport első sorban azt mondta ki, hogy az aradi butoriparnak, mely a felejttség magas fokán áll, okvetlenül teljes lakberendezések (interieurök) alakjában kell bemutattatni. Miután itt olyan nevezetes butoripari czégek vannak, hogy nem egy, de több teljes szobaberendezés juthat a kiállitásra, Reinhart Fülöp bizatott meg azzal, hogy a részvétel ügyét e nagyobb czégekkel részletesebben megbeszélje. Kimondatott azután, hogy a kisebb butoriparosok tárgyai se elszórva, darabonkint állitandók ki, de ezen kisebb iparosok ugy csoportositandók, hogy kiállitási tárgyaikból szintén egy szoba fülke legyen berendezhető. Ezen aradi szobafülkékben lesznek elhelyezendők az esztergályosok, képfaragók és kályhások tárgyai is. Gond fordítanda arra, hogy az oltárkészitő, valamint konyhaberendezésekkel foglalkozó iparosok is módot nyerjenek a kiállitásban részt vehetni. A kisebb butoriparossokkal Varga József és Berán Antal küldettek ki a részleteket megbeszélni.

A faipar többi ágazatai közül a kádárok tekintetében szintén a kollektiv kiállitás hozatott javaslatba és az érdekkeltekkel való közelebbi megbeszéléssel Lénard Imre bizatott meg.

E csoport-bizottság a jövő hét vége felé ujra ülést tart.

*

A kerületi bizottság kiállitási irodája körlevelet intézett a kerületbeli nevezetesebb gőzmalmok tulajdonosaihoz, melyben arra való tekintettel, hogy a kerületben 145 kisebb-nagyobb gőzmalom van, egy malomipari gyüjteményes kiállitás létrehozásához való hozzájárulásra hivja fel őket.

Ugyanosak a kiállitási iroda szervezte e héten az összeköttetést a radnai, eleki és kisjenői járásokban levő iparosokkal, miután ezen járások mindenik helyi bizottságtól távol esnek s az azokkal való érintkezést a központnak kellett fentartani.

Közigazgatási bizottsági ülés.

— A városnál. —

Arad, október 8.

Aradváros közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését. Az ülés lefolyásáról tudósitásunk a következő:

Fábián László elnöklete alatt jelen voltak: Salacz Gyula kir. tan. polgármester, Krausz József, Varjassy Arpád, Pálfy József, Mészáros Tivadar, Posgay Lajos, Institóris Kálmán, Urbányi Béla, Tarjányi Vilmos, Schöpkesz Ede, Péterfly Antal, Müller Károly, Vizer Péter, Perger János, Schuszter Illés, Marschall Lajos, stb.

Fábián László megnyitja az ülést, mely után Salacz Gyula polgármester havi jelentését olvasatlanul tudomásul vették.

Pálfy József kir. főmérnök jelentése szerint a közigazgatási utak rendben találtattak és a kavicsolási munkák be lettek szüntetve.

Posgay Lajos városi főorvos jelentése a mult hó egészségi állapotairól javulást konstatál.

Mészáros Tivadar alügyész jelenti, hogy a mult hóban letartóztatva volt összesen 113 egyén; még pedig 101 fi és 12 nő. Rabmunkát végzett 65 egyén.

Krausz József pénzügyigazgató jelenti a mult hóról, hogy befolyt egyenes adóban 25.669 frt 80 kr, hadmentességi dijakban pedig 193 frt 24 kr.

Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő jelentést tesz a mult hó tanügyi állapotairól. Legérdekesebb pontja e jelentésnek az, hogy az arad-gáji görög-keleti szerbek tanitónak Markovios György személyében olyan egyént választottak, ki egyáltalában nem tud magyarul. Varjassy Arpád tanfelügyelő erre vonatkozólag inditványozza, hogy a közigazgatási bizottság semmisitse meg a választást. Az bizottság elfogadta az inditványt.

Urbányi Béla árvaszéki ülnök jelentése az árvaszék folyó év III-ik év negyedéről a következő: A III-dik évnegyedben összesen befolyt 1077 ügydarab, ebből elintéztetett 1062, hátralék 15. A pénztár állása a következő: maradvány volt 389,955 frt 24 kr, befolyt 24,525 frt 58 kr, összesen 414480 frt 62 kr. Levonva ebből a 37.413 frt 30 kr, a pénztár állománya 377,067 frt 32 kr.

Az ülésen ezután folyó ügyeket tárgyaltak, kevésbbé fontosságuakat, melyek után az ülést Fábián László elnöklő Főispán berekesztette.

HIREK.

Október 9. Kedd. Róm. kath. naptár: Dénes. — Protestáns naptár: Dénes. — Görög-keleti naptár (szeptember 27.): Kalistr. — A nap kél 5 óra 54 perczkor, nyugszik 5 óra 7 perczkor.

Szabadsagharczi emléktárgyak orszagos muzeuma (szinházépület, II-ik emeleti nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Belépési dijtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgari iskola, főutcza.

Október 10. Városi közgyülés délután 4 órakor.

Október 12. Aradmegye közigazgatási bizottságának ülése, délelőtt 9 órakor.

Október 14. Az aradi gazdasági egylet rendes évi közgyülése délután 1/2 3 órakor (Kereskedelmi és iparkamara.)

— Az „Aradi Közlöny" előfizetőit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket mielőbb megujitani s hátralékos előfizetési dijaikat beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében semmi akadály ne álljon be, kérjük egyszersmind, hogy az „Aradi Közlöny"-t ismerőseik, barátaik körében terjeszteni sziveskedjenek. Előfizetés: egy hóra helyben 1 frt, vidéken 1 frt 20 kr.

— **Személyi hirek.** Fasché-Moys Sándor belügyminiszteri tanácsos tegnap Aradon tartózkodott s részt vett a megyei közgyülésen. — Oláh Gyula dr. közegészségügyi felügyelő Matavovszky Nándor dr. kir. tanácsos jubileumára Aradra érkezett.

— **A hivatalos lapból.** A király Sziklavary Adolf főmérnök és nagybányai bányaigazgatósági főpénztárnoknak, nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hü és hasznos szolgálata elismeréseül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Arad és a millennium.** Az ezredéves kiállitás ügyében a kereskedelmi kamarában folytonosan ülések vannak mostanában. Mult héten a csoportbizottságok egy része ülésezett és megbeszélte, miképen állitsanak ki az aradi iparosok. Általában a gyüjteményes és csoportos kiállitás eszméje fogadtatott el, a mi a kisebb iparosokra minden tekintetben előnyös. A kiállitási propaganda csak most vette ugyan kezdetét, mindazáltal hozzávetőleg máris tájékozhatjuk magunkat a felől, hogy az aradi ipar ezuttal jobban lesz képviselve, mint az 1885-iki országos kiállitáson volt. A munkálkodás oda irányul, hogy minden iparszakma készitményeit kilehessen állitani.

— **Matavovszky dr. arczképe.** Az aradmegyei kórházi bizottság elhatározta, hogy Matavovszky Nándor dr. kir. tanácsos, a közkórház most jubiláló igazgató-főorvosának életnagyságu arczképét megfesteti s a kórházi irodában helyezi el.

— **Éjjeli telefon Aradon.** A tegnap tartott közigazgatási bizottsági ülés a kapitányi hivatal előterjesztése folytán elhatározta, hogy felterjesztést küld a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben az éjjeli telefon használatának engedélyét kéri Aradnak. A kereskedelemügyi miniszter mindenesetre méltányosan járna el akkor, ha e kérelemnek helyet adna, annál is inkább, mivel Szegeden és Temesvárott, hol csekélyebb a telefon-használat, már életbe van léptetve az éjjeli telefon.

— **Uj főorvos.** Békésmegye főorvosává — mint nekünk sürgönyzik — Hajnal István dr-t nevezte ki a főispán.

— **Gyógyitás serum-mal.** A gyermekgyilkoló difteritisz elleni legujabb orvosszerrel, a serum-mal, két aradi orvos tett eddig kisérletet: Tisch Mór dr. kerületi orvos és Kronstein Vilmos dr. Négy betegnél próbálták ki a szert s a kisérlet mind a négy esetben kitünően sikerült.

— **A lövész-egylet záró ünnepélye.** Az aradi polgári lövész-egyletben e hó 22-én lesz az idei utolsó dijlövészet. Mint halljuk, a lövészek ez alkalommal tánczestélyt szándékoznak rendezni a városliget nagytermében.

— **Szabadságolt tanitók.** Némethy Károly és Boros Janka, egészségük helyreállitására három havi, illetőleg 6 heti szabadságot kaptak a közigazgatási bizottságtól a tanfelügyelő előterjesztése folytán.

— **A hajthatlan lottókirály.** Farkas Menyhért, a temestvári lottópör hőse immár nem sokára elhagyja a szegedi csillagbörtönt, kitöltve az öt évi rabságot, a mit nem akart megkurtitani. Ha töredelmes vallomásra szánja el magát, már majdnem egy éve szabadon bocsátották volna. Mert a fogságban kifogástalanul viselkedett s egyike volt azoknak, a kik a föltételes szabadság kedvezményében részesülhettek volna. De hát Farkas Menyhért megbicsakolta magát. Nem áilt elő semmi kérelemmel, sem bünbánattal, azt mondva, hogy a ki nem követett el bünt, annak nincs megbánni valója. Szorgalmasan, nagy kitartással és minden panasz nélkül dolgozott, ugy kitanulva az asztalos mesterséget, hogy remekbe csinálhatna akármiféle asztalos munkát. Ezt a büszke, magát ártatlannak valló rabot a napokban egyik aradi rokona látogatta meg s arra akarta, ki tudja hányadszor, rás birni, hogy mégis csak folyamodjék a föltételes szabadságért s ne várjon februárig, a mikor a rabsága ugyis véget ér. Farkas Menyhért mint mindig, ugy most is tagadólag felelt. Ridegen mondta, hogy nem kér semmit és nem hagyja magát vallatni. Azután visszament a műhelybe és dolgozott tovább. Es dolgozni és raboskodni fog egész februárig, a mikor a börtön ajtaja megnyilik előtte s mikor szabadon bocsátják s azzal az állitással távozik, hogy ártatlanul szenvedett.

— **A gőzgépkezelők** és kazánfütők aradi vizsgáló-bizottságánál a folyó évi október havi vizsgálatok 13-án fognak megtartatni. Jelentkezni

lehet 12-én déli 12 óráig az aradmegyei államépitészeti hivatalnál.

— **Megkéselt feleség.** Nagyon kedves családi életet élnek Miskovics Péra, meg a felesége aradi lakosok. Tegnap is összeszólalkoztak valami felett, mire a dühös férj két ragadott, s azt a felesége hónalja alá döfte. A sulyosan sérült asszonyt Leitner Ernő dr. részesitette első segélyben.

— **Orvos választás.** Német-Peregen a héten orvos-választás volt, mely alkalommal a pályázók közül dr. Hegedüs József választatott meg községi orvossá.

— **Lókötés.** Levelezőnk irja: Szilágyi Mihály gazda kárára a mult hó 27-én tartott békési vásáron ismeretlen tettesek két lovat loptak. A két pej, mely kilenczven forintjában van a gazdának, mindeddig nem került elő.

— **Pályázatok.** Postamesteri állás Nagy-Kövéresen, Temesvármegyében 3 hét alatt. A pécsi kir. pénzügyigazgatóságnál pénzügyőri szemlészi állás 14 nap alatt. A nánesztói kir. járásbiróságnál végrehajtói állás két hét alatt.

—x— **60000 forint** a főnyeremény a lembergi kiállitási sorsjegyeknél, mely 10% levonat után készpénzben fizettetik ki. Figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy a huzás már október 16-án lesz.

HYMEN.

Sziráky Gyula szarvasi főgymnásiumi tanár vasárnap váltott jegyet Aradon Neuman Aranka kisasszonynyal.

Weiler Antal arad városi segédtiszt tegnap esküdött örök hüséget a lippai róm. kath. templomban özv. Molnárné Paulik Mária urnőnek.

Feitz Antal temes-gyarmati tanitó eljegyezte Uj-Aradon Hermann Ilonka kisasszonyt.

GYÁSZROVAT.

† **Garai Miklósné** elhunytáról vettük mély részvéttel az alábbi gyászjelentést. Alólirottak fájdalmas szivvel tudatják saját, valamint számos rokon nevében is a forrón szeretett jó nő illetőleg édes fia, leány, após, anyós, testvér, sógor és rokonnak nevében Garai Miklósné szül Papp Julianna folyó év október hó 8-án reggeli 4 és fél órakor életének 42-ik éve s boldog házassága 16-ik évében hosszas betegség után történt jobblétre szenderültét. A drága halott hült temei f. hó 9-ikén d. u. 4 órakor fognak Edelspacher-utcza 18-ik sz. házból a róm. kath. szertartás szerint a felső temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise áldozat pedig október hó 10-én d. e. 10 órakor fog a t. Minorita atyák templomában az Ég Urának bemutattatni. Áldás lengjen drága borai felett! Arad, 1894. október hó 8-án. Papp Sándor, Papp Emilia testvérei. Papp Sándorné, Virt János sógor és sógornő. Garai Miklós férje. Józsi és Margitka gyermekei. Gajcsán Lázár apósa. Gajcsán szül. Kurticsán Mária anyósa. Gajcsán Simon és neje, Gajcsán György és neje, Gajcsán János és neje, Gajcsán Julia sógorok és sógornők.

MULATSÁGOK.

(=) **Az első elite-bál.** Lassan-lassan belejövünk a bálak szezonjába. A miről szép hölgyeink már kezdik rózsás álmaikat szövögetni: az első elite-bál, már ki van tüzve e hó 27-ére. Az aradi ifjatalság gárdájának egy nagyon is számottevő része rendezi azt az aradi verseny-egylet lóversenyei alkalmából az állandó verseny-pálya javára. A tánczvigalom sikerében már is nagy buzgalmat fejt ki a rendezőség, mely Takácsy Sándor dr. elnöklete alatt Baross Zsigmond alelnöksége mellett következőképen alakult meg:

Bácskay Béla dr, Baross Ferencz dr, Biró Albert, Boros Iván, Bund Arpád dr, Dániel Dezső, Dániel Endre, Dálnoki Nagy Lajos, Edes Elemér, Grossz Endre dr, Haas Béla, Istvánfy Béla, Liczay István, Lászlóty Béla, Lászlófy Adolf, Káldy Gyula dr., Kinczig János, Korbaly Lajos, Krón Kálmán, Nagel Henrik, Öry Aladár, Purgly László, Salacz Dezső, Salacz Gyula, Sándor Ede, Sorbán János, Szalay Béla dr., Szalay Károly, Szathmáry Béla dr., Szarka Sándor dr., Szöllössy Jenő, Vannay Gyula, Szilágyi Sándor, Szilárd Emil.

A tánczvigalmat, a szezon első fényes bálját — mint már jeleztük — e hó 27-én fogják megtartani a „Fehér-Kereszt" nagytermében. A rendezőség a meghivók szétküldését már megkezdte.

SZINHÁZ, IRODALOM, MÜVÉSZET.

A szinház müsora:

Október 9. (Kedd) Cziterás, operette.
Október 10. (Szerda) Csók, vigjáték.
Október 11. (Csütörtök) Szegény Jonathán, operette.
Október 12. (Péntek) Otthon, szinmű. (Először.)
Október 13. (Szombat) Otthon, szinmű. (Másodszor.)
Október 14. (Vasárnap) Délután Ördögűző huszártiszt. Este Asszony vervejó, népszinmű. (Először.)

A pálinka.

— Október 7. —

(k.) Zola Emil »A pálinka« czimü és, mint a szinlap jelezte: regényes népszinmüve került vasárnap este szinre, melyet olyan régen nem adtak az aradi szinpadon Halmi óta, hogy szinte premier számba ment.

»A pálinka« a szinházat zsufolásig megtöltő közönséget lekötötte az utolsó kép utolsó szaváig, a mely semmi esetre sem Zola, vagy a regényből szinre alkalmazó Busmach és Gastinean érdeme, hanem szinészeink tökéletes perfekt játéka, kik ugy az egyes, mint az összjáték kerekdedsége által a laza cselekményü és indokolatlan logikáju szinmüvet, vagy ha jobban tetszik, népszinmüvet oly kitünően játszották. Nem akarjuk, de tán nem is volna értelme magát a szinmüvet oly sok idő után bonczkés alá venni, mert hiszen azt mindenki igen könnyen megértheti, hogy a jó regényiró következésképen nem jó szinmü iró is, itt csak a szereplők alakitásáról, szerepeik mikénti felfogásáról kivánunk pár megjegyzést tenni.

Gál Gyula az — mert hiszen rajta fordul meg a szinmü egész cselekménye — kiről legelőször kell említést tennünk. Gál (Cupeau) szerepét mondhatni három részre lehet osztani: első rész, midőn mint józan, szorgalmas munkás ember áll előttünk, az erkölcs nemes tisztaságával; a harmadik részben az ivás deliriumában lévő ember áll szemünk előtt a bün fertelmességével, mig a második rész képezi azt az áthidalást, mely a józan embertől áthajlik a deliriumos lázban vergődő páriáig. Legjobban sikerült mindenesetre a józan, a boldog ember jellemzése, kevésbbé a magát lassanként ivásnak adó ember megalakitása és legkevésbbé — bár legnagyobb szinpadi hatást ért el — a deliriumos ember haldoklási jelenete. Megengedjük, hogy a harmadik rész kidolgozása igényel legtöbbet a müvészi erőből és hogy a nagy tanulmány nem veszett kárba, mutatta az az általános, nyilt szinen meg-megujuló taps, hanem az a hibája volt, hogy az egész óriási jelenetben valami megrögzött egyhanguság vonult végig, mely az őrületben tomboló deliriumos ember rendetlenül mükönő agyában támadó képeknek, azok nyilvánulásának mindig ugyanazt a mázt adta. Hiányzott a mimikának az őrületben keletkező buta vigyorgása, a különféle képeknek megfelelő finom arczjáték — mindig az a fékevesztett, dühöngő tombolás uralkodott az egész nagy szcénán. Mindamellett nem akarunk levonni az alakitás értékéből semmit, mert hisz ott van az alakitó müvésznek erről az ő külön, önálló felfogása, mert azt mondja, az én deliriumos emberem igy tesz. Szép volt az alakitás, nagy benne Gál, de jobban szeretnők, ha tehetségét más, nagyobb értékü szerepekben érvényesitené, mert végre, nem elég az és mi nem is elégszünk meg, ha »Cupeau szerepe a jellemszinésznek egyik nehéz, de hálás szerepe.«

A többiek egyenkint és együttesen jóformán kifogástalanok voltak s igy ezuttal külön-külön nem is akarunk velök foglalkozni.

* **Czigánybáró.** Vasárnap délután adták zsufolt ház előtt a Czigánybárót. Hogy R. Réthy Laura asszony Saffija felséges volt, a milyet vidéki szinpad nem produkál, tán felesleges is mondani. Szinre léptekor sokáig tartó, intenziv taps fogadta. Sólyom ügyes Barinkay volt és kellemesen énekelt, Foriss Zsupánja sokat kaczagtatott. Sz. Barts Aranka Czipra czigányasszonya szinte meglepett bennünket szép énekével, a többiek is: Hunyady, Reviczky, Rónaszéky, Tolnayné jók voltak.

* **A „Zsidónő"** operát ismételte meg a társulat tegnap a már ismert jó előadásban. A közönség zajosan és többször megtapsolta a magánszereplőket.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Hamzsea Ágoston sajtópere.** König Salamon, a „Magyar Néplap" szerkesztője, lapjában azzal vádolta Hamzsea Agostont, az aradi román szen szék ülnökét, hogy nyolczszáz forintot kapott, amiért amellett kardoskodott, hogy a szentszék bizonyos vitás vall si kérdésekben a görög-katholikusok ellen a görög-keleti románok javára döntsön. A szentszéki ülnök ezért sajtópört inditott ellene. Mint szegedi levelezőnk irja, ebben az ügyben már volt az esküdtszéki tárgyalás. Mint tanukat kihallgatták Beles János orsz. gyül. képviselőt, Bogdán Virgil orsz. gyül. képviselőt és Tarjányi Vilmos ügyvédet. Itéletre azonban nem került a sor, mert a bizonyitó eljárás után a szerkesztő beismerte, hogy vádja alaptalan volt s bocsánatot kértellenfelétől, amire ez panaszát visszavonta.

§ **Váltóhamisitás.** Portörő Gábor jelenleg aradi lakost a gyulai törvényszék egy 270 forint váltó meghamisitása miatt hat havi börtönre itélte.

TÁVIRATOK.

Fogadtatás a királynál.

Budapest, október 8. (Saj. tud. táv.) Okt. 21-én Ő felségénél a budai palotában fogadtatás lesz. A királyné főudvarmesternőjének helyettesitésével *Andrássy* Aladár grófné bizatott meg, ki a hölgyek bejelentéseit átveszi.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 8. (Saj. tud. táv.) A képviselőház délben ülésezett. A terem teljesen megtelt, ugyszintén a karzat is.

A miniszterek padján egyedül *Wekerle* miniszterelnök ült, ki kéri, hogy holnap expozéja előterjesztésére tartsanak ülést. Addig ne legyen ülés, mig a bizottságban a budgetet le nem tárgyalják. A főrendiház által visszautasitott javaslatokat nem szükséges a bizottságba utasitani, mert azokat egész terjedelmében vissza akarja küldeni.

Ugron a holnapi expozéhoz hozzájárul, de ne határozzon a ház a főrendektől visszautasitott javaslatok ügyében, mig azok nem érkeznek vissza.

Wekerle: Az utóbbi határozatot nem kértem.

A ház *Wekerle* inditványát elfogadta.

Tönkrement főur.

Budapest, október 8. (Saj. tud. táv.) *Zichy* Herman gróf körmendi képviselő anyagi viszonyainak rendezésére, Amerikába költözvén, (kenyeret keresni) mandátumáról lemondott.

Az uj hóhér.

Budapest, okt. 8. (Saj. tud. távirata.) *Kosarek* halálával megürült a hóhéri állás. Mivel az a hire volt, hogy *Kozarek* nagy vagyont hagyott hátra, állására sokan pályáztak. Ezek közül legtöbb qualifikáczióval birt *Bály* Mihály, aki már Boszniában többször akasztott, s igy ő lett a hóhér. Bálynak, aki különben módos, faadi (Tolna vármegye) paraszt, 400 frt fizetése van. Minden akasztásért külön fizetést kap.

A czár betegsége.

Bécs, október 8. (Saj. tud. táv.) A hadügyminiszter reggel direkt értesitést kapott, mely tudatja, hogy a czár állapotában nagyon nyugtalanitó fordulat állott be. Azonnal rendeletet bocsájtottak ki, hogy a helyörségi templomban isteni tiszteletet tartsanak a czár egészségi állapotának javulásáért. A szerkesztőségek utasittattak, hogy a czár állapotáról a klaviteski Vestnikben megjelenő bulletineken kivül mást ne hozzanak. A legujabb értesités az, hogy a czár kétszer elájult, szélhüdést szenvedett és időnként elveszti eszméletét. Beszélik, hogy a czáron operácziót fognak végrehajtani. A trónörököst mielőbb régenssé nevezik ki.

Földrengés.

Huszt, október 8. (Saj. tud. távirata.) Ejjel kilencz és tizenegy órakor erős föld rengés volt Bustyaházán és Huszton. A lakosság rémülten menekült a szabadba. A földrengés folytán igen sok épület fala megrepedt.

A japán-kinai háboru.

Tien-Csin, október 8. (Saját tud. táv.) *Wenchoff*, nevü gőzhajó tegnap Csifu hegységtől tiz mértföldnyire délre hét Japán hadihajóval találkozott, amelyek a chinai déli hajóraj mozdulatai felől tudakozódtak.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog czég jelentése. —

Budapest, október 8.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékelten kináltak, a vételkedv is mérsékelt volt, s az irányzat szilárd lett. Elkelt 20,000 mmázsa néhány krral magasabb árakon. Eladások:

	mmázsa	klgramm	frt
Tiszavidéki	200	83.	6.68
„	100	82.	6.47½
„	500	82.	6.55
„	100	81.⁵	6.50
„	200	81.⁵	6.52½
„	200	79.⁴	6.42½
„	100	79.⁴	6.40
Fehérmegyei	1100	79.⁵	6.37½
Bácskai	900	79.⁴	6.42½
Bajai	1700	78.⁵	6.35
Szanádi	4500	80.⁵	6.52½
Becskereki	4300	79.	6.42½
Bihari	400	79.	6.42½
Zab	100		6.15
„	100		6.05
„	200		5.90
„	100		5.85
„	300		5.70
„	100		5.65

Határidőüzlet: Daczára Amerika tegnapi szilárd jegyzéseinek, nálunk ma lanyhán indult buza, s gyenge üzletmenet miatt zárlatig még lanyhább lett. Tengeri is igen lanyhán indult, s tekintettel az igen gyenge vásárlási kedvre, lanyhán zárult is. Csak zab és rozs tartottak árfolyamokat az élénkebb kereslet következtében.

Zárul 12 órakor:

Buza márczius—április 1894	6.69—6.70
Buza szeptember—október 1894	6.23—6.25
Tengeri május—junius 1894	5.77—5.78
Tengeri őszre	6.15—6.20
Zab márczius—április 1894	6.06—6.08
Zab őszre	5.86—5.88
Káposztarepcze	11.15—.—

Külföld: New-York: buzára ⅛—¼ tengerire ¼, szilárdabb, Chicago: buzára ½—2½, tengerire ¼—1 szilárdabb, Páris lanyha, London változatlan, Liverpool tartott.

Értéktőzsde. Tegnap igen lanyha magánforgalom után ma változatlan indult az üzlet; mignem külföldi gyengébb hirekre némi lanyhulás állott be. Zárlat felé azonban élénkebb keresletre különösen nemzetközi papirok javultak.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	366.30
Magyar hitelrészvény	462.—
Osztrák államvasut	265.—
Rima-Murányi	364.50
Déli vasut	107.50

Szeszüzlet.

— Október 8. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 52.50, kicsinyben 53.— hordó nélkül per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, október 8. d. u. 5 óra.

Fajt	Irányzat	100 klg. ár frttól	frtig
Buza bánsági uj		6.20	6.45
Buza tiszavidéki		6.25	6.50
Buza pestvidéki		6.20	6.45
Buza fejérmegyei		6.20	6.45
Buza bácskai		6.30	6.55
Rozs uj, I-ső rendü		5.20	5.30
Rozs uj, II-od rendü		5.15	5.20
Arpa takarmány		5.70	6.10
Arpa égetni való		6.35	7.10
Arpa sörfőzdei		7.30	8.40
Zab		5.75	6.10
Tengeri bánsági		—.—	—.—
Tengeri másnemü		6.10	6.20
Káposzta-repcze bánsági		9.40	9.75
Köles		—.—	—.—
Határidőre: Buza szept.-okt.		6.21	6.23
Buza márcz.-ápr.		6.68	6.70
Buza máj.-jun.		—.—	—.—
Rozs szept.-okt		5.27	5.29
Tengeri jul.-aug.		—.—	—.—
Tengeri aug.-szept.		—.—	—.—
Tengeri októberre		6.15	6.20
Zab márcz.-ápr.		6.04	6.06
Zab szept.-okt.		5.88	5.90
Káposzta-repcze aug.-szept. 1894.		—.—	—.—

Hivatalos árfolyamok
a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. október 8.

Magyar aranyjáradék 4%	121.—
Magyar koronajáradék 4%	96 —
Magyar arany 4½%	126.50
Magyar ezüst 4½%	101.25
Magyar keleti vasut 1876.	125.25
Magyar földtehermentesitési kötvény	96.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	96.50
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	152.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	142.25
Osztrák papirjáradék	98.50
Osztrák járadék ezüst	98.50
Osztrák járadék arany	122.50
Korona járadék	97.75
1860-ki államsorsjegyek	147.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1024.—
Magyar hitelbank részvény	462.—

VIZJELZÉS.

1894. évi október hó 8-án reggel 8 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérczén.

Észlelési állomás	Légmérték C°	Időjárás	Vizállás cztimétr.	Jégmutatóság cztimétr.
Branyiczka	+ 10°	borult	+ 16	—
Arad	+ 15°	felhős	+ 90	—
Makó	+ 14°	felhős	+ 20	—
Szeged	+ 14°	borult	— 19	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. október 8.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Aradvárosi szinház.

Évadbérlet 11. szám. Havibérlet 11. szám.

Kedden, 1894. október 8-án

A czitterás.

Eredeti operette 3 felvonásban. Irta: Murai Károly. Zenéjét szerzette: Konti József.

SZEMÉLYEK:

Kukurillo, kormányzó	Rónaszéki.
Kukurilla, a felesége	Pajor A.
Kukurilli, a leányuk	Reviczky E.
Rikárdó, bujdosó királyfi	Mezey M.
Arisztó, Rikárdó hive	Csatár Gy.
Pabló, czitterás	Hunyady J.
Rozetta, a kedvese	Sugár A.
Gól Tamás, titkos rendőr	Sólyom L.
Pól Tamás, titkos rendőr	Foriss P.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

NYILTTÉR.*

Dr. Máthé cs. és kir. udvari fogorvos
tanitványa
PAP LAJOS
vidéki körutjából visszatérve, müködését Andrássytér 14. szám alatti mütermében tovább folytatja.

Található: Délelőtt 11 órától 1 óráig.

7/1894. pm. 3—3.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy Arad sz. kir. város közönsége az élővíz-csatornába torkolló utczai csatornák mint vizimüvek engedélyezése s vizikönyvbe bevezetése iránt folyamodván, a kérvényt mellékletei s a kulturmérnöki hivatal, mint hatósági szakértő észrevételeivel együtt hivatalomban a folyó hó 15-től számitandó 30 napra közszemlére kiteszem s annak tárgyalására határidőül **1894. évi október hó 22-ik napjának d. e. 10 óráját** kitüzöm, a tárgyalás helyéül pedig a város székházának tanácstermét kijelelem.

Egyidejüleg az érdekelteket felhivom, hogy a kérvény tekintetében netán teendő észrevételeiket akár a közszemlére való kitétel alatt irásban akár a tárgyalásnál szóval vagy irásban adják elő, minthogy ellen esetben a határozat a további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Arad, 1894. évi szeptember hó 12.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

16440/1894. sz. 3—3

Pályázati hirdetmény.

Aradon a szabadság-téren az aradi 13 vértanu emlékére emelt szobor körül kovácsolt vasból készitendő kerités tervének és költségvetésének elkészitésére ezennel pályázat nyittatik.

A feltételek a következők:

1. A vaskeritésnek czélja, hogy a szoborhoz gyermekek és állatok, valamint avatatlan egyének könnyen hozzá ne férjenek; minél fogva a keritésnek a csinos kivitel mellett megfelelő erősségünek kell lennie, s igy oly diszitmények, a melyek könnyen törhetők, mellőzendők.

A kerités magassága 80 czmt. a melynek zápjai s diszitő czirádái lehetőleg ritkán ugy illesztendők össze, hogy azok által a szobor talapzata el ne takartassék.

A kerités 25 czm. magas s 25 czm. széles szürke sléziai csiszolt márványból készülendő talpköre helyeztetik, a mely talpköből 5 czmt. a burkolat alá fogván esni, a kerités a talpkövel együtt egy méter magas leend

2. A benyujtandó tervek következők: alaprajz 1 : 100 léptékben, oldal nézet a leghosszabb oldal felől nézve 1 : 50-hez és egy teljes keret részletrajz 1 : 10 léptékben; a tervek mindegyike pontosan és lehető részletesen cottirozandó.

3. A tervekhez pontos és részletes költségvetés készitendő; a keritésnek egységes ára s sulya folyó meterenkint kitüntetendő.

4. A három legjobbnak talált terv közül az 1-ső 150 frt, a 2-ik 100 frt, a 3-ik 50 frttal dijaztatik.

5. A pálya biróság utólag fog megalakittatni.

6. A tervek és költségvetés **folyó évi október hó 15-ig** Arad sz. kir. város polgármesteréhez jeligés levél kiséretében benyujtandók a hol a szobor és a bekeritendő terület helyszinrajza is megkapható.

7. A dijazott tervek Arad sz. kir. város tulajdonává vállnak, a melyek közül kivitelre tetszés szerint választhat.

A szobor bizottság 1894. évi augusztus hó 6-án tartott üléséből.

Salacz Gyula
polgármester, bizottsági elnök

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

3181/894. tksz. 837 1—3

Hirdetmény.

A kisjenöi kir. járásbiróság mint tkvi hatóságnak 3178/894. tkvi sz. a. kelt végzésével a siklói községi telekkönyvi átalakitás és az 1892. évi XXIX. t. cz.-ben elrendelt eljárásra kiküldött bizottsága részéröl hözhirré tétetik, hogy a fentebb jelzett munkálat megkezdésére, illetve helyszini eljárásra határnapul **1894. évi október hó 17.** napjának délelött 9 órája Sikló községházához tüzetett ki s egyuttal felszólittatnak a) mindazok, a kik a telekjegyzökönyvekben elöforduló bejegyzésekre nézve okadatolt elöterjesztést kivánnak tenni, hogy a bizottság elött a kitüzött határnapon megkezdendö eljárás alatt jelenjenek meg és az elöterjesztéseket igazoló okmányokut mutassák fel; b) mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a határidöig a telekkönyvi hatósághoz intézendö szabályszerü beadvány utján kieszközöljék, avagy pedig a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik alapján a telekkönyvi bejegyzés iránt kérelmeik elöterjesztése végett a bizottság elött jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átirásra az 1886. évi XXIX. 1889. évi XXXVIII. illetve az 1892. évi XXIX. t. cz. értelmében szükséges adatokat beszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság elött igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság elött szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánitva mert különben jogaikat ez uton nem érvényesithetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétöl is elesnek.

c) Azoknak akiknek javára tényleg már megszünt, egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az uj bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék illetve, hogy törlési engedély nyilvánitása végett a kiküldött bizottság elött jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétöl elesnek.

Kisjenön, 1894. évi szeptember 27-én.

Dr. Lázár Zoárd,
kir. aljárásbiró.

19477/894 2—3

Hirdetés.

A nagyméltóságu földmivelésügyi magy. kir. miniszter ur 57505/894. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy szarvasmarhák, juhok, kecakék és sertések Magyarországból Styriába csak levágás végett és csupán vaspályán szállithatók.

Arad, 1894. szeptember 29-én.

A városi tanács.

5187/1894. 3—3.

Hirdetés.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszteriumnak 39102/II. 894. sz. a. kelt rendelete nyomán az érdekeltek figyelmeztetése czéljából ezennel közhirré teszszük, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter intézkedése folytán a hazai vasutak a **folyó évi október hóban** Bécsben tartandó nemzetközi ménszemlére teherárukért szállitandó ének után az általános dijszabási határozmányok (I. rész) 153. lapján a kiállitási állatokra nézve megállapitott kedvezményt, az ugyanezen alkalomból gyorsáruként szállitandó ének után pedig a kedvezményes teheráru dijtételeket 50% felemelve fogják alkalmazni.

A szóban lévö ménszállitmányokat illetöleg az osztrák területen fekvö vasuti vonalokon és ugyanezen kedvezmények nyerendnek alkalmazást.

A kedvezmények számszerü mértéke és alkalmazásának módozatai bármely vasuti állomáson megtekinthetök.

Arad, 1894. évi julius hó 28-án.

A városi tanács.

Közigazgatási bizottság!

1130/1894. K. B. sz. 835. 1—3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. honvédelmi miniszter ur folyó évi 30170. sz. a kelt rendeletével a borosjenöi községi s illetve volt urbéres közbirtokossági erdöben fekvö 5 kat. hold 1175.18 □-öl kiterjedesü honvédségi lötérnek az ottani volt urbéresektöl leendö kisajátitását az 1879. évi XXXVII. t. cz. 55. §-a alapján elrendelvén a kisajátitási eljárás megejtésére az 1881. évi XLI. t. cz. 33. §-a értelmében alakitott bizottság **folyó évi október hó 29-én délelött 9 órakor** a borosjenöi községházához kitüzetik azzal, hogy a tárgyalásnál jogában áll minden tulajdonosnak a kisajátitási terv ellen, s minden telekkönyvi árdekeltnek a fenajánlott ár ellen felszólalni s kifogásait jegyzökönyvre vétetni.

Miröl az összes érdekeltek ezen hirdetmény kibocsájtása utján azzal értesittetnek, hogy a kisajátitási terv és összeirás Borosjenö községházán **folyó évi október hó 14-töl 28-ig terjedö 15 napig** egyidejüleg közszemlére tétetni rendeltetett, s hogy továbbá a kiküldött bizottság az 1881. XLI. t. cz. 36. §-a és az 1879. XXXVI. t. cz. 55. §-a értelmében a kisajátitási terv és a nyujtandó kártalanitási ár megállapitása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg.

Kelt Aradvármegye közigazgatási bizottságának 1894. évi julius hó 7-én tartott üléséböl.

Fábián László,
föispán,

13136/894. k. h. 3—3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszterium a f. évi 78486. sz a. kelt körrendeletével a kolera járvány meggátlásának érdekéböl a Mármaros vármegyéböl esetleg érkezö utasoknak orvosi megfigyelés alá vételét rendelvén el, felhivom a helybeli összes nyilvános helyek, vendéglök tulajdonosait, nemkülönben a magánosokat, hogy a hozzájok megszállt mármaros megyei utasokat a kapitányi hivatalnál bármely idöben, a következmények terhe alatt bejelentsék.

Arad, 1894. szeptember hó 23-án.

Sarlot Domokos
fökapitány.

13137 | 1894. k. h. 3—3.

Hirdetmény.

Figyelmeztetem a mészáros és hentes iparosokat, bárányvágókat, hogy a hús szállitására használni szokott kocsik és gyékénytakarók tisztaságára különös gondot forditsanak, miután a tisztátalan szennyes kocsiknak használata a vágóhídi igazgató ur által a tölem nyert felhatalmazás folytán megengedtetni nem fog.

Továbbá figyelmeztetem mindazokat, kik a vágóhídon megjelennek, hogy a vágóhídi igazgató ur által a köztisztaság érdekéböl kiadott intézkedéseket a következmények terhe alatt pontosan betartani és követni tartoznak.

Kelt Aradon, 1894. évi szeptember hó 24-én a város r.-kapitányi hivatala, mint I-sö fokú egészségügyi hatóság.

Sarlot,
fökapitány.

12727/894. k. h. 3—3

Hirdetmény.

Az iparhatósági megbizottak ujbóli megválasztása czéljából az ipartörvény 172. §-a értelmében kiadott 52211/885. számu földmüvelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján Arad sz. kir. város területén levö összes önálló kereskedök és iparosok névlajstroma összeállittatván, az jelenleg a rendörkapitányi hivatal iparügyi osztályánál közszemlére ki van téve, miröl is az érdekeltek azon észrevétel mellett értesittetnek, hogy az összeállitás ellen emelhetö, felszólamlások **f. évi november hó 15-éig** ezen iparhatóságnál irásban adhatók be.

Kelt Aradon 1894. szeptember hó 15-én, a város rendörkapitánysága mint I-sö fokú iparhatóság.

Sarlot Domokos
fökapitány.

Már kedden húzás

Lembergi kiállitási Sorsjegyek à 1 frt.

Főnyeremény 60.000 forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank"-nál és Wallfisch Ármin pénzváltó-üzletében.

821.

1894. ŐSZ. 1894.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruháza

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM.

Telefon 238. sz.

Szabott árak.

1845. ALAPITTATOTT 1845.

RAKTÁRAK:

Bécs, Máriahilferstrasse 35-ik szám. | Bécs, Kärnthnerstrasse 31-ik szám.

Szabott árak.

Arad. Debreczen. Ujvidék. Nisch. Merán.
Nagyvárad. Temesvár. Fiume. Laibach.
Eszék. Zágráb. Szófia. Becskerek. Trieszt.
Pancsova. Belgrád. Szerajevo. Szilisztria.

Szabott árak.

Alapittatott 1875-ben.

Stern M. A.

238. sz.

kizárólagos női confectio áruháza.

Legnagyobb raktár

Arad és vidékén.

Dús választék

minden e szakmába vágó

czikkekben

lehető jutányos árak mellett.

Alapittatott 1875-ben.

„Aradi Nyomdarészvénytársaság" könyvnyomdája.